

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA

Studijní program: Zemědělské inženýrství

Studijní obor: Agroekologie

Katedra: Katedra krajinného managementu

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Proměny kvality života ve venkovském prostoru (případová studie obce Katovice)

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Drahomíra Kušová

Autor: Bc. Roman Rejšek

České Budějovice

2013

Prohlášení autora:

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě (v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Zemědělskou fakultou JU) elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích 9. 4. 2013

Roman Rejšek

Poděkování:

Rád bych vyjádřil poděkování paní PhDr. Drahomíře Kušové za odborné rady a cenné připomínky k této diplomové práci a za její trpělivost a vstřícný přístup. Dále bych chtěl poděkovat paní Ludmile Havelkové a místostarostovi panu Miroslavu Kolaříkovi za jejich ochotu a čas.

Anotace

Diplomová práce se zabývá socioekonomickými a environmentálními aspekty života ve venkovském prostoru obecně a v regionálním kontextu Strakonicka. Ve stěžejní empirické části jsem se zaměřil na posouzení proměn života v městyse Katovice převážně za 1. republiky a nyní. Ke komparaci jsem použil kombinaci kvantitativních a kvalitativních metod. Konkrétně jsem použil techniku fotodokumentace, rozhovoru s pamětníci a místostarostou, analýzu statistických dat a pro dokreslení malou anketu.

Klíčová slova:

venkov, případová studie, vizualizace, Katovice

Abstract

This Master thesis deals with socioeconomic and environmental aspects of life generally in the country, and with the regional context Strakonicka. In the important empiric part, I focus on to the appreciation changes of life in the small town Katovice, mainly in the period of the First Republic and nowadays. I used a combination of quantitative and qualitative methods to compare these. Specifically I used techniques of photo documentation, interviews with local witness and vice chief magistrate, analysis of statistical data and finally a small questionnaire too.

Key words:

countryside, case study, visualization, Katovice

Obsah

1. Úvod a cíl práce.....	8
2. Literární rešerše.....	8
2.1 Venkov.....	9
2.2 Vymezení venkova.....	9
2.2.1 Obecná definice venkova.....	9
2.2.2 Druhy přístupů pro vyčlenění venkovského prostoru.....	10
2.3 Vesnice.....	10
2.3.1 Urbanistická definice.....	10
2.3.2 Sociální definice.....	11
2.3.3 Architektonická definice.....	11
2.3.4 Ekonomická definice.....	11
2.3.5 Statistická definice.....	11
2.3.6 Administrativní definice.....	11
2.4 Městys.....	11
2.5 Město.....	12
2.6 Nástroje pro rozvoj venkova.....	12
2.6.1 Administrativní nástroje.....	12
2.6.2 Koncepční nástroje.....	12
2.6.3 Institucionální nástroje.....	12
2.6.4 Věcné nástroje.....	12
2.6.5 Sociálně-psychologické nástroje.....	12
2.6.6 Finanční nástroje.....	12
2.7 Historický vývoj venkova a zemědělství v ČR.....	13
2.8 Historicko-sociální typologie venkova.....	14
2.9 Typologie podle vybavenosti obcí.....	15
2.9.1 Kategorie občanské vybavenosti.....	15
3. Strakonicko - regionální kontext.....	16
3.1 Program sociálního a ekonomického rozvoje Strakonicka.....	16
3.2 Cíle, úkoly programu.....	16
3.3 Struktura programu.....	18
3.4 Vymezení řešeného mikroregionu.....	20
3.5 Strakonicko.....	21
3.5.1 Geografická charakteristika Strakonicka.....	21

3.5.2	Klimatologie.....	22
3.5.3	Rozdělení okresu.....	22
3.5.4	Hydrologie Strakonicka.....	23
4.	Charakteristika modelového území - obec Katovice.....	24
4.1	Historie Katovic.....	25
4.2	Proměny Katovic.....	27
4.3	Novověk Katovic.....	29
4.3.1	Svéprávní obec.....	29
4.3.2	Přelom století.....	29
4.3.3	První světová válka.....	30
4.3.4	První republika v Katovicích.....	31
4.3.5	Druhá světová válka	32
4.3.6	Osvobození.....	33
4.3.7	Cesta k současnosti.....	34
5.	Metodika.....	38
6.	Výsledky šetření	40
6.1	Porovnání venkovského života pomocí fotodokumentace.....	40
6.1.1	Shrnutí výsledků šetření, které probíhalo pomocí vizualizace (fotodokumentace).....	58
6.2	Rozhovor s pamětníci.....	58
6.2.1	Shrnutí výsledků šetření, které probíhalo technikou rozhovoru s pamětníci.....	60
6.3	Rozhovor s místostarostou.....	61
6.3.1	Shrnutí výsledků šetření, které probíhalo technikou rozhovoru s místostarostou.....	63
6.4	Vybraná demografická statistická data městyse Katovice.....	63
6.4.1	Shrnutí výsledků šetření, pomocí techniky analýzy statistických dat.....	67
6.5	Anketa s občany.....	67
6.5.1	Shrnutí výsledků šetření, které probíhalo technikou ankety.....	76
7.	Diskuse.....	77

8. Závěr.....	78
Použitá literatura.....	80
Přílohy.....	83

1. ÚVOD A CÍL PRÁCE

Pod pojmem venkov si představujeme vesnice, volnou krajinu pokrytou zemědělskou půdou, lesy, vodními plochami, ale také malá městečka, která tvoří střediska socioekonomických aktivit v tomto území. V reakci na obecnější společenské trendy prošel tento prostor v minulém století výraznými změnami, které stojí za zaznamenání.

Cílem mé diplomové práce je porovnání vybraných sociálních, ekonomických a environmentálních aspektů života v obci Katovice v minulosti a dnes.

Nejprve jsem prostudoval dostupnou odbornou literaturu, zabývající se problematikou socioekonomických a environmentálních aspektů života ve venkovském prostoru obecně, a na Strakonicku. Po teoreticko-metodologickém úvodu jsem se pokusil o případovou studii obce Katovice, která upřesnila odhady ze studia literatury v detailu a odpověděla na otázku, jak se proměnily vybrané sociální, ekonomické a environmentální aspekty života na jihočeském venkově. Diplomová práce má charakter empirické srovnávací analýzy kombinující kvantitativní a kvalitativní přístupy sběru a analýzy dat. Data ze statistických databází jsou použita pro deskripci objektivních parametrů kvality života. Rozhovory a jednoduchá anketa poskytly informaci o subjektivních parametrech kvality života. Součástí strategie sběru dat se stala i obsahová analýza místní kroniky, příslušné územně právní dokumentace a fotodokumentace.

Tato diplomová práce je součástí projektu „Valorisation and Sustainable Development of Cultural Landscapes using Innovative Participation and Visualisation Techniques-VITAL LANDSCAPES“ (2CE164P3).

2. LITERÁRNÍ REŠERŠE

V této kapitole se snažím vymezit klíčové pojmy jako jsou venkov, vesnice, město a městy. Především bych chtěl zdůraznit pojem městys, protože tento pojem je klíčový pro případovou studii městyse Katovice. Dále se pak zabývám nástroji pro rozvoj regionální problematiky venkova, typologií venkova a historickým exkurzem.

2.1 Venkov

Venkov je obydlený prostor mimoměstské lokality tradičně charakterizovaný orientací na zemědělství, menší hustotu obyvatel a jiný způsob života většinou propojený s přírodou a s jinou sociální strukturou než město. [1]

2.2 Vymezení venkova

Při uvažování o venkovském prostoru je vhodné se alespoň okrajově zmínit o problematice jeho vymezení. K tomuto tématu existuje v zahraniční odborné literatuře poměrně bohatá diskuse. [2] Vymezení a kategorizaci venkovského prostoru se věnuje např.: Cloke (1977) [3], na kterého později navazuje Robinson (1990) [4]. Oba autoři vnímají nesourodost venkovského prostoru, zejména rozdíly mezi venkovem příměstským a periferním. Patmore (1983) [5] nevidí mezi městem a venkovem existenci ostré hranice, cítí spíše kontinuitu v rámci prostoru - všechno je součástí harmonického, komplexního, funkčního celku (srov. s Green, 1990) [6]. Scharf (2001) [7] upozorňuje na skutečnost, že rozdíly mezi městskými a venkovskými oblastmi bývají obecně zveličovány, mnohem větší rozdíly než mezi městem a venkovem podle něj existují např. mezi západní a východní částí Německa. Jak Robinson (1990) [4], tak Hoggart (1990) [8] zdůrazňují špatnou definiční uchopitelnost pojmu „venkovský“, a to zejména z důvodu heterogenity venkovského prostoru a řady podobností mezi venkovem a městem. [2]

Venkov lze vymežit dvěma způsoby a to obecnou definicí venkova a jednotlivými druhy přístupů.

2.2.1 Obecná definice venkova

Obecně lze venkov definovat jako prostor, který zahrnuje jak krajinu, tak i venkovská sídla. Pojem venkov tedy integruje jak nezastavěné území, tak i zastavěné území malých sídel - vesnic. Pro venkov jsou charakteristické menší intenzity sociálně ekonomických kontaktů, menší hustota vazeb mezi jednotlivými subjekty, které se ve venkovském prostoru pohybují. [9]

2.2.2 Druhy přístupů pro vyčlenění venkovského prostoru

A, Velikostní kategorie obce

Je dána počtem trvale bydlících obyvatel. Nejčastější hranicí vymezující venkovské obce je 2 000 či 3 000 obyvatel. [10]

B, Hustota zalidnění

Ukazatelem je počet obyvatel na zastavěnou plochu, obvykle 100 nebo 150 obyvatel na km². [10]

„Hustotní“ ukazatele mají svá omezení. Jednak jsou velmi ovlivněny rozlohou katastru obce, jednak neberou v úvahu přechodně bydlící obyvatelstvo a vyjížděku/dojížděku. [10]

C, Další způsoby vymezení venkova

Dalšími způsoby vymezení mohou být charakter sídel, využití krajiny (land use), vybavenost obcí, polarizace prostoru podle stupně zapojení do národního hospodářství (dle Evropské komise), index rurality a další. [10]

Kulturní a společenské znaky venkova, tj. charakter sídla, jsou postaveny na lidských zdrojích a na kvalitativní stránce daného prostředí. Možnosti využití a údržby krajiny jsou významným způsobem závislé na charakteru osídlení a přírodním charakteru krajiny. [10]

2.3 Vesnice

Vesnice je sídlo venkovského typu a může být dále definovaná urbanisticky, sociálně, architektonicky, ekonomicky, statisticky a administrativně. [9]

2.3.1 Urbanistická definice

Z tohoto pohledu jde o sídlo, které je tvořeno typickou nízkopodlažní zástavbou s převážně rodinnými domy, s málo vyvinutou uliční sítí, dominantním prostorem návsi (fungující jako společenské a kulturní centrum) a vysokým podílem zeleně. [9]

2.3.2 Sociální definice

Jde o sídlo, kde jsou mezi jednotlivými obyvateli úzké sociální kontakty, existuje zde dlouhodobá přirozená sociální kontrola a spoluúčast. [11]

2.3.3 Architektonická definice

Jedná se o sídlo s převažující nízkopodlažní zástavbou v rodinných domech postrádající přízemí určené pro obchodní činnost či služby. Venkovský dům je tvořen i rozsáhlejším zázemím sloužícím dříve pro hospodářskou činnost (zemědělská prvovýroba), dnes obvykle pro zajištění chodu domu. Dvůr a zahrada jsou vymezené a plní oddělené funkce. [9]

2.3.4 Ekonomická definice

Jde o sídlo, kde převažuje zemědělství a primární výroba potravin, případně sídlo, kde významná část obyvatelstva vyjíždí do zaměstnání mimo sídlo. [9]

2.3.5 Statistická definice

Podle této definice se jedná o sídlo, které má počet obyvatel pod stanovenou hranicí. V Česku se tradičně používala hranice 2 000 obyvatel, nověji převažuje hranice 3 000 obyvatel, která je zákonnou podmínkou pro jmenování obce městem. Možným kritériem je též hustota zalidnění, a to buď zastavěného, nebo celého území obce. [11]

2.3.6 Administrativní definice

Jedná se o sídlo, které stát neurčil jako městečko, městys nebo město. [11]

2.4 Městys

Městys nebo také městečko je typ obcí velikostně a významově stojící mezi městem a vesnicí. V minulosti se jednalo o sídla, kterým bylo uděleno právo pořádat týdenní a dobytčí trhy (tím se městyse lišily od vsí) a zpočátku výjimečně i výroční trhy. Městyse musely plnit roli spádového městečka pro okolní vesnice. Na rozdíl od města zde bylo mnohem silněji zastoupeno zemědělství a sociální a profesní rozvrstvení nebylo tak výrazné. [12]

2.5 Město

Jedná se o obydlý prostor mimo venkov s výraznou a vysokou koncentrací různorodého obyvatelstva a orientací na průmysl a služby. [13]

2.6 Nástroje pro rozvoj venkova

Rurální politika jako komplexní rozvojový koncept lokálního rozvoje venkova obsahuje některé dimenze a oblasti přesahující rámec klasické regionální politiky. Klasifikace nástrojů rozvoje venkova rozlišuje - obdobně jako klasifikace nástrojů regionálního rozvoje - následující kategorie jako jsou administrativní nástroje, koncepční nástroje, institucionální nástroje, věcné nástroje, sociálně-psychologické nástroje a nástroje finanční. [10]

2.6.1 Administrativní nástroje

Jedná se o nástroje, do kterých patří např.: legislativa, závazné procedury, postupy, organizační normy. [10]

2.6.2 Koncepční nástroje

Do koncepčních nástrojů patří strategie, programy, plány, politické deklaráce, územně plánovací dokumenty a pozemkové úpravy. [10]

2.6.3 Institucionální nástroje

Institucionálními nástroji mohou být např.: instituce, spolupráce, regionální management. [10]

2.6.4 Věcné nástroje

Věcné nástroje jsou infrastruktura, poskytnutí prostor a služeb, hmotné plnění a poradenství. [10]

2.6.5 Sociálně-psychologické nástroje

Do sociálně-psychologických nástrojů mohou patřit např.: vzdělávání, komunikace a motivace. [10]

2.6.6 Finanční nástroje

Finančními nástroji rozumíme různé systémy finančních podpor, dotace a granty. [10]

Rozvojové nástroje venkova jsou velmi různorodé a pokrývají v zásadě celé potřebné spektrum oblastí. Problematická však často bývá jejich aplikace do území, která se obvykle uskutečňuje centrálně a plošně bez rozlišení rozdílů mezi jednotlivými typy venkovských regionů. Pro maximalizaci efektů z aplikace rozvojových nástrojů je žádoucí tyto rozdíly akceptovat, aby tak mohly být co nejučinněji řešeny konkrétní problémy v daném území. [10]

2.7 Historický vývoj venkova a zemědělství v ČR

V dějinách Českých zemí má důležité místo vláda Marie Terzie (1740-1780). Již v roce 1749 byly zrušeny dvorské kanceláře Česka a Rakouska a zřízeny politické a finanční instituce oběma zemím společné. Správní jednotu česko-rakouská se navenek jevila jako společný stát, ovšem postavení zemí českých bylo ve federelastickém svazu států českého, uherského a zemí alpských (s Haličí, Milánskem a Belgií) poněkud zastíněno. [1]

V roce 1753 začalo sčítání obyvatelstva. V roce 1754 měly Čechy 2,1 milionu obyvatel. České země 4,4 milionu, Uherské země 9,3 milionu a monarchie Rakousko-Uherská celkem 21 milionů obyvatel. Praha v té době měla 77 500 a Vídeň téměř 100 000 obyvatel. V roce 1770 bylo zavedeno číslování domů v obcích. [1]

V průběhu vlády Marie Terezie byly započaty rozsáhlé reformy hospodářské, školské, správní i náboženské. Byl zpracován katastr poddanské půdy, tzv. katastr tereziánský, kterým byla sepsána všechna půda, především pro účely daňové. Reformy pokračovaly i za vlády jejího syna Josefa II. (1780-1790). Josef II. byl v reformním úsilí mnohem radikálnější a důslednější. Již jako spoluvládce své matky se staral o zakládání nových vsí na místě zrušených dvorů, o dělení velkých statků a rozmnožování počtu selských rodin. Robotní systém neuznával, ale k jeho zrušení se neodhodlal. Avšak patentem z 1. listopadu roku 1781 zrušil nevolnictví. Poddaní již nemuseli žádat o povolení k sňatku, k vyučení se řemeslu, ke studiu ani k přestěhování. Zrušil tedy omezení osobní svobody, ale instituci poddanství nikoliv. [1]

Patentem berním a urbaniálním z roku 1789 stanovil Josef II. na základě katastru josefínského (nového podrobnějšího soupisu půdy) pravidlo, že poddanému musí zůstat z hrubého výtěžku půdy 70%, ostatních 30% výtěžku mělo připadnout jednak na kontribuci (12%) a zbývajících 18% na všechny povinnosti vůči církvi a vrchnosti. Tím byly velice sníženy závazky selské, ovšem podstatně se snížily příjmy šlechty. [1]

Rok 1848 je revoluční a přináší řadu dalších politických, hospodářských a sociálních změn. Významným se jeví především zákon o zrušení poddanství. Koncem roku 1848 se císař Ferdinand V. vzdal trůnu ve prospěch svého synovce, osmnáctiletého Františka Josefa. Ten vládl dlouhých 68 let, až do roku 1916, kdy ve věku 86 let zemřel. Po něm nastoupil vládu Karel I. Po vyhlášení samostatné Československé republiky 28. října 1918, kdy se monarchie rozpadá, Karel I. odchází jako soukromá osoba do Rakouska a v roce 1919 přesídluje do Švýcarska. Československá republika začíná po dlouhých letech uskutečňovat myšlenku své česko-slovenské státnosti a nezávislosti. [1]

Pro svou práci považuji za důležité uvést i typologii venkova. V odborné literatuře existují různé typologie venkova, ve své diplomové práci zmíním např.:

- historicko-sociální typologii venkova,
- typologii podle vybavenosti obcí.

2.8 Historicko-sociální typologie venkova

Na základě historických, sociálních, ekonomických a fyzickogeografických kritérií identifikuje Perlín (2003) [14] v českém venkovském prostoru několik základních typů venkovského osídlení:

- suburbánní zóna,
- venkov v bohatých zemědělských oblastech,
- severní (bohaté) Sudety,
- jižní (chudé) Sudety,
- vnitřní periferie,
- moravsko-slovenské pomezí.

Tato typologie může sloužit ke zkoumání stavu a vývoje sociálních a kulturních

charakteristik zmiňovaných oblastí. Jde spíše o historizující členění a základní diferenciacní charakteristiky se již uplatňují poměrně slabě. Její užití k exaktním analýzám je vzhledem k volnějším hranicím oblastí problematické. [15]

2.9 Typologie podle vybavenosti obcí

Vedle typologií celistvých území, vytvářejících na principu sousedství omezené množství regionů s určitou mírou podobnosti, můžeme aplikovat na obce venkovského prostoru řadu diferenciacních kritérií. Tyto přístupy jsou většinou silně účelové a slouží pro nepříliš široce vymezené soubory znaků.

Jako příklad lze uvést členění obcí podle vybavenosti (Maříková, 2003) [16].

Vybavenost obcí je důležitá z hlediska kvality života na venkově. Její podstatou je existence základních sociálních a ekonomických služeb v obci. [15]

2.9.1 Kategorie občanské vybavenosti

Kategorie občanské vybavenosti se rozdělují na bohatou, základní, malou a žádnou.

A, Bohatá

Obec s bohatou občanskou vybaveností má základní i mateřskou školu, lékaře, více obchodů, knihovnu a další vybavenost. [15]

B, Základní

Obec se základní vybaveností má základní školu, lékaře a alespoň jeden obchod. [15]

C, Malá

Obec s malou vybaveností má pouze obchod a školu s prvním stupněm nebo lékaře, který dojíždí do obce pouze některé dny v týdnu. [15]

D, Žádná

Obec se žádnou vybaveností nemá žádné ze základních prvků vybavenosti (lékař, škola, obchod). [15]

Členění obcí podle vybavenosti, při doladění zde pouze schématicky naznačených kritérií, umožňuje ve spojení s polohovou typologií zkoumat lokální vazby, zejména vztah vybavenosti obcí a dopravní dostupnosti chybějících služeb. [15]

3. STRAKONICKO – REGIONÁLNÍ KONTEXT

Podle územně plánovací dokumentace jsou jižní Čechy venkovským prostorem.

Se sociálními, ekonomickými a environmentálními aspekty se lze seznámit např.: v rámci "Programu obnovy venkova" (POV), který zabezpečuje ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) ze své rozpočtové kapitoly poskytování účelových dotací, a to buď obci nebo svazku obcí, který byl registrován v souladu se zákonem o obcích.

POV - Program obnovy venkova předpokládá participaci obyvatel venkova, občanských spolků a sdružení při obnově své obce a je zaměřen na hospodářský rozvoj obcí, stavební obnovu obytných a hospodářských objektů, obnovu a výstavbu občanské vybavenosti, technické infrastruktury a péči o krajinu. [17]

3.1 Program sociálního a ekonomického rozvoje Strakonicka

Zpracování programu sociálního a ekonomického rozvoje obcí sdružených v mikroregion Blatenska a následná realizace stejného dokumentu pro Blanicko-Otavský mikroregion odstartovaly ideu řešit rozvojovou strategii pro celé území okresu Strakonice.

Program sociálního a ekonomického rozvoje (PSER) obcí okresu Strakonice se stal synergickým střednědobým až dlouhodobým plánovacím dokumentem pro reálné řízení a koordinaci rozvoje na území již zpracovaných nebo nově založených mikroregionů a obcí. [18]

3.2 Cíle, úkoly programu

Program sociálního a ekonomického rozvoje (PSER) byl pořizován v souladu se zákonem č. 367/1990 Sb. ve znění pozdějších úprav a doplňků, jako strategický dokument dlouhodobé koordinace veřejných a soukromých aktivit, které jsou podmíněny demografickým, ekonomickým, sociálním, kulturním a ekologickým potenciálem území. Tato koordinace se děje na bázi průniku zájmů sdružení obcí jako celku, jednotlivých obcí i zájmu jednotlivých jejích obyvatel. [18]

Hlavní cíle programu jsou:

- Vytváření podmínek a perspektiv rozvoje z hlediska dlouhodobých zájmů samotných nositelů konkurenčních vztahů.
- Organizace všeobecného rozvoje obcí na bázi sladování různých zájmů obyvatel

a podnikatelů s využitím analýzy komparativních výhod území.

- Odstraňování konkurenčních vztahů tam, kde v rozvoji regionu není konkurence produktivní ani z hlediska regionu jako celku, ani z hlediska jeho jednotlivých struktur (obce, obyvatelstvo). [18]

Z právního hlediska je PSER plánovacím, koordinačním a indikativním dokumentem, který nemá charakter obecně závazného předpisu. Záměry, zachycené v programu a navržené postupy jejich realizace, jsou závazné jen pro samotné pořizovatele, pro ostatní fyzické a právnické osoby činné v jednotlivých mikroregionech i v jednotlivých obcích je závazný jen v míře, s níž sami vysloví dobrovolný souhlas. PSER neobsahuje nástroj vynutitelnosti.

Úkolem Programu sociálního a ekonomického rozvoje je:

- Definovat společné zájmy obcí, jejich obyvatel a podnikatelských subjektů.
- Konkretizovat základní předpoklady realizace těchto společných zájmů.
- Optimalizovat územně-technické a sociálně-ekonomické podmínky pro rozvoj bydlení a podnikání.
- Koordinovat vynakládání veřejných investic z hlediska územního a funkčního vzhledem k záměrům a potřebám rozvoje privátního sektoru.
- Koordinovat účelnou alokaci běžných veřejných výdajů v zájmu vytváření stabilních podmínek pro bydlení a podnikání.
- Definovat dlouhodobé záměry hospodářské a sociální politiky pro území okresu Strakonice.
- Posilovat vědomí sounáležitosti místního obyvatelstva i podnikatelských subjektů k obci a regionu včetně zodpovědnosti za její harmonický rozvoj, při vytváření podmínek pro trvale udržitelný rozvoj. Program sociálního a ekonomického rozvoje lze využít jako podklad pro tvorbu či novelizaci územního plánu obcí, podklad pro zodpovědný vstup obcí na kapitálový trh. Je rovněž užitečným podkladem pro zájemce z tuzemska i zahraničí o investování na území okresu, mikroregionů a obcí, kdy již samotná existence dlouhodobější strategie rozvoje území je chápána ze strany investorů jako příznivý faktor umožňující uplatnění jejich zájmů. [18]

3.3 Struktura programu

Struktura programu je podřízena jeho cílům, úkolům a vlastnímu užití. Detail pohledu a míra reflexe jednotlivých obcí a složek území je v programu a jeho částech podřízena významové hierarchii. [18]

První část programu:

První část programu je „analýzou vnějších a vnitřních podmínek území“ zaměřenou na vnější vztahy, demografickou situaci a osídlení např.: (Strakonicko má 71 000 obyvatel, rozlohu 1 032 km², nejvíce pracují lidé na Strakonicku v průmyslu a potom v zemědělství), přírodní zdroje, vývoj ekonomické sféry, vztah základních funkcí regionu k rozvojovým možnostem, rozpočtovou a majetkovou situaci. Struktura této části programu zcela koresponduje se zpracovanými stejnými analytickými dokumenty pro Blanicko-Otavský mikroregion (PROODOS Praha, REDI K.Vary - prosinec 1999) a mikroregion Blatenska (PROODOS Praha, REDI K.Vary - duben 1999), aby spolu s těmito dokumenty zobrazila komplexní diagnózu současného stavu ekonomiky celého okresu. Pokud budou z analytických materiálů obou mikroregionů převzata data, informace či závěry, tak (s ohledem na shodu autorů) ve jménu porovnání, shrnutí a komplexnosti analýzy celého řešeného území. Součástí analytických prací byly i dva průzkumy. Jednak průzkum názorů občanů (REDI K.Vary), jednak průzkum podnikatelské atraktivity (M-Ekon Praha). Oba průzkumy významně přispěly k realizaci dalších fází zpracování programu rozvoje, jejich vyhodnocení je však součástí samostatných publikací. [18, 19]

Druhá část programu:

Část druhá obsahuje shrnutí analytické části, jsou definované „silné stránky“ (rozvojové šance) a „slabé stránky“ (rozvojové problémy).

Rozvojové problémy (slabé stránky, limity, bariéry rozvoje) vyplývají buď z nedostatečného rozvoje vnějších a vnitřních podmínek během dosavadního rozvoje nebo naopak z přecenění jejich možností. V prvním případě mohou znamenat ještě možné rozvojové šance, v druhém pak vystupují jako možné limity a bariéry dalšího rozvoje. Rozvojové předpoklady jsou vyhodnocovány na základě stávající kvantitativní a kvalitativní úrovně vnějších a vnitřních podmínek a předpokladů pro

rozvoj, vymezují faktory, které zásadním způsobem ovlivňují směry a dynamiku dalšího vývoje. [18]

V diplomové práci uvádím příklad silných a slabých stránek města Strakonice, protože jsou důležitým centrem lokálního rozvoje pro mikroregion Strakonicka

Silné stránky:

- + Výhodná geografická poloha a dobrá dopravní dostupnost (ČB, Praha, Plzeň, Tábor, Pasov),
- + existence tří nezávislých zdrojů pitné vody,
- + dobrá kupní síla,
- + existence regionálního letiště ve Strakonících,
- + bezpečnostní situace (Armáda ČR, Policie ČR, Městská policie Strakonice a další složky,
- + zkušenosti s čerpáním finančních prostředků z evropských fondů,
- + tradice lehkého průmyslu,
- + činnost školství,
- + tradice dudáctví jako významný marketingový nástroj, atd. [36]

Slabé stránky

- Chybějící obchvaty města, přetížení komunikace I/4, I/22 a R4,
- chybí pěší zóny,
- nevyhovující technický stav místních komunikací a chodníků,
- nedostatek parkovacích ploch ve městě, hlavně v centru,
- nevzhledná nádraží jako vstupní brána do města,
- stav infrastruktury ZŠ (technický stav budov, nerovnoměrné rozložení ZŠ v rámci města),
- nízká kvalita materiálně-technické základny pro rekreační a výkonnostní sport,
- absence divadla, nedostatečná infrastruktura pro volnočasové aktivity a kulturní využití a nevyhovující stav kulturních zařízení,
- absence územně plánovací dokumentace města zpracované v souladu s novými právními předpisy, atd. [36]

Třetí část programu:

Třetí část se zabývá obsahem z hypotéz budoucího vývoje vnějších a vnitřních rozvojových faktorů definované „základní cíle rozvoje území“ a z nich pak odvozené odvětvové cíle. [18]

Čtvrtá část programu:

Čtvrtá část je „katalogem projektů a opatření“ nutných pro naplnění strategie a odpovídajících definovaným cílům rozvoje. Navržené projekty a opatření se pak stávají hlavním nástrojem realizace PSER. Momentálně je vydaná pouze analýza, další části jmenované v této subkapitole budou výsledkem až dalších etap práce na programu sociálního a ekonomického rozvoje a vydány v samostatných dokumentech. [18]

3.4 Vymezení řešeného mikroregionu

Program obnovy venkova (POV) se zabývá 4 mikroregiony a to Blatenskem, Blanicko-Otavskem, Volyňskem a Strakonickem. V této diplomové práci jsem řešil Strakonicko, obzvláště pak městys Katovice, ve kterém jsem skoumal proměny kvality života a ve kterém také bydlím.

Blatensko	Blanicko-Otavsko	Volyňsko	Strakonicko	
Bezdědovice	<i>Albrehtice*</i>	Čepřovice	Cehnice	Sousedovice
Bělčice	<i>Dolní Novosedly*</i>	Čestice	Čejetice	Strašice
Blatná	<i>Heřmaň*</i>	Drážov	Drachkov	Strakonice
Bratronice	<i>Kluky*</i>	Dřešín	Droužetice	Střelské Hoštice
Břízí	<i>Paseky*</i>	Hoštice	Horní Poříčí	Štěchovice
Buzice	<i>Protivín*</i>	Hoslovice	Chrástovice	Štěkeň
Čečelovice	<i>Putim*</i>	Litochovice	Jinín	Třešovice
Doubravice**	<i>Ražice*</i>	Malenice	Kalenice	Úlehle
Hajany	<i>Skály*</i>	Milejovice	Katovice	Únice
Hornosín	<i>Tálín*</i>	Nihošovice	Kladruby	Velká Turná
Hlupín**	<i>Ždár*</i>	Nišovice	Kraselov	Volenice
Chlum	Bavorov	Němčice	Krejnice	Zahorčice

Chobot	Bílsko	Němětice	Kváskovice	Zvotoky
Kadov	Budyně	Nová Ves	Krty	
Kocelovice	Čičenice	Předslavice	Kuřimany	
Lažany	Drahonice	Přechovice	Libětice	
Lnáře	Hájek	Strunkovice n. V.	Miloňovice	
Lom	Chelčice	Vacovice	Mnichov	
Lažánky	Krajníčko	Volyně	Mutěnice	
Mačkov	Krašlovice		Novosedly	
Mečichov**	Libějovice		Nebřehovice	
<i>Mirovice*</i>	Měky nec		Osek	
Myštice	Pivkovic e		Paračov	
Předmíř	Pohorovic e		Pracejovic e	
Radomyšl**	Skočice		Přední Zborovic e	
Sedlice	Stožice		Přešřovic e	
Škvořetic e	Truskovic e		Radějovic e	
Tchořovic e	Vodňany		Radošovic e	
Třebohostic e**			Rovná	
Uzenic e			Řepic e	
Uzeničky			Skály	
Záboří			Slaník	

tab. č. 1 Přehled jednotlivých obcí

kurzíva* - obce řešené v mikroregionu, spadající do okresu Písek

** - obce pověřeného obecního úřadu Strakonice, řešené v Blatensku [18]

Obě analyzované oblasti Volyňska a Strakonicka vymezené uvedenými obcemi leží v jihozápadní části České republiky, v území Českobudějovického kraje (podle ústavou schváleného krajského členění ČR od 1. 1. 2000) a okresu Strakonice. [18]

3.5 Strakonicko

3.5.1 Geografická charakteristika Strakonicka

Okres Strakonice se nachází v západní části Jihočeského kraje a svou rozlohou 1 032 km² je nejmenším okresem kraje. Na severu sousedí se Středočeským krajem

(okresem Příbram), na západě s Plzeňským krajem (okresy Plzeň-jih a Klatovy), na jihu a východě s jihočeskými okresy Prachatice, České Budějovice a Písek. Z celkové rozlohy připadá 65 % na zemědělskou půdu, 23 % pokrývají lesy a 4 % zaujímají vodní plochy. Horopisně náleží okres z největší části ke Středočeské žulové vrchovině, na jihozápadě k podhůří Šumavy, na severozápadě k Brdům a jejich jižním podhůřím, na jihovýchodě k pahorkatině Prachatické. Na východě do území okresu zasahuje severozápadní výběžek Českobudějovické pánve. Převážná část území má charakter pahorkatiny, horského rázu nabývá jen v jihozápadním výběžku s nejvyšším bodem okresu, vrchem Zahájený (845 m n. m.). Roviny poměrně malého rozsahu se rozkládají kolem řeky Otavy. [19]

3.5.2 Klimatologie

Nadmořská výška okresu je v severní polovině mezi 400 - 600 metry, ojediněle přes 600 metrů, v jižní polovině mezi 500 - 700 metry. Průměrná roční teplota se pohybuje v rozmezí 6 až 7,5 °C. Vodní srážky jsou vyrovnané a jejich roční průměr je v rozpětí 550 - 650 mm/m². Podnebí je vnitrozemské, poněkud chladnější a vlhčí v místech větších vodních ploch. [19]

3.5.3 Rozdělení okresu

Strakonický okres můžeme rozdělit na 4 mikroregiony a to na Blatensko, Vodňansko, Volyňsko a Strakonicko. (viz předchozí subkapitola 3.4)

Každá oblast má svá specifika a můžeme zde najít nejednu historickou památku a zvláštnost.

Blatensko

Blatensko je rybníkářská oblast s rybníkem Labuť, který je největším v okrese. Kromě rybníků je Blatensko známé svou malebnou krajinou. [19]

Vodňansko

Vodňansko je krajinou lesů, rybníků, které určují ráz této krajiny. Rybníky na Vodňansku předpovídají přitažlivou atmosféru výlovů, které jsou hojné a pestré na zvyky udržované jedinou střední rybářskou školou v České republice. Rybníky a lesy tvoří ráz Vodňanské krajiny. [19]

Volyňsko

Volyňsko se vyznačuje kopci, lesy, které dovolují průchod jen řece Volyňce. Volyňsko se pyšní nejen lesy a kopci, ale celou řadou staveb lidové architektury např.: Čestice - venkovský barokní zámek, Dobřš - renesanční tvrz či Malenice s vodním hamrem. [19]

Strakonicko

Strakonickým nejvýraznějším krajinným prvkem je řeka Otava. Oblast se může pochlubit bohatou historií i někdejší výrobou fezů a motocyklů, které si můžeme bohužel připomenout pouze v muzeu. Strakonice jsou však stále městem dudáků. Pravidelně se zde konají Mezinárodní dudácké festivaly, na které se sjíždějí hudebníci a národopisné soubory z různých koutů Evropy. [19]

3.5.4 Hydrologie Strakonicka

Řešená oblast náleží k hydrologickému povodí 1-08 řeky Otavy. Ta v popisovaném regionu nabírá vody levostranných přítoků Střely a Březového potoka a z pravé strany Novosedelského potoka a Volyňky.

Otava

Řeka Otava vzniká soutokem horských řek: - Vydry a Křemelné u Čeňkovy pily na Šumavě, teče severně a u Horažďovic mění velkým obloukem směr toku na východní. Do regionu přitéká od Horažďovic. Protéká Střelskými Hořticemi, Poříčím, Katovicemi, Strakonice a za Čejticemi opouští region, aby protékla Pískem a u Zvíkova se spojila s Vltavským kaňonem. Otava patří k tokům s kolísavým vodním stavem, který se rychle mění po srážkách. [18]

Březový potok

Březový potok pramení v Brdech, teče jihovýchodním směrem a do Otavy se vlévá nad Katovicemi. [18]

Novosedelský potok

Potok Novosedelský vyvěrá u Strašína, teče severovýchodním směrem a do Otavy se vlévá v Katovicích. [18]

Volyňka

Volyňka pramení na svazích Světlé hory, teče téměř stále na sever ke Strakonice, kde ústí do Otavy. Koryto řeky Otavy a Volyňky v přirozeném stavu provede 1 a 2 letou velkou vodu, při větších průtocích dochází k rozlivům do údolní nivy. V

minulosti byla řeka upravována tak, aby se zátopý omezily. Při umístování jakýchkoliv aktivit do inundačního území obou řek, je nutné předem vyřešit ochranu před účinky velké vody a zajistit bezpečný průtok velkých vod a průchod ledů po celé trase řeky Otavy a Volyňky. [18]

4. CHARAKTERISTIKA MODELOVÉHO ÚZEMÍ - OBEC KATOVICE

Katovice jsou městysem v okrese Strakonice, rozkládají se 6 km západně od Strakonice. Katovice leží na řece Otavě v nadmořské výšce 412 m n. m. a mají 1330 obyvatel (podle sčítání ke dni 31. 12. 2011). Území městyse Katovice má rozlohu 958 ha (viz foto č. 1, 2). Jak vyplynulo z předchozího textu, patří do mikroregionu Strakonicko.

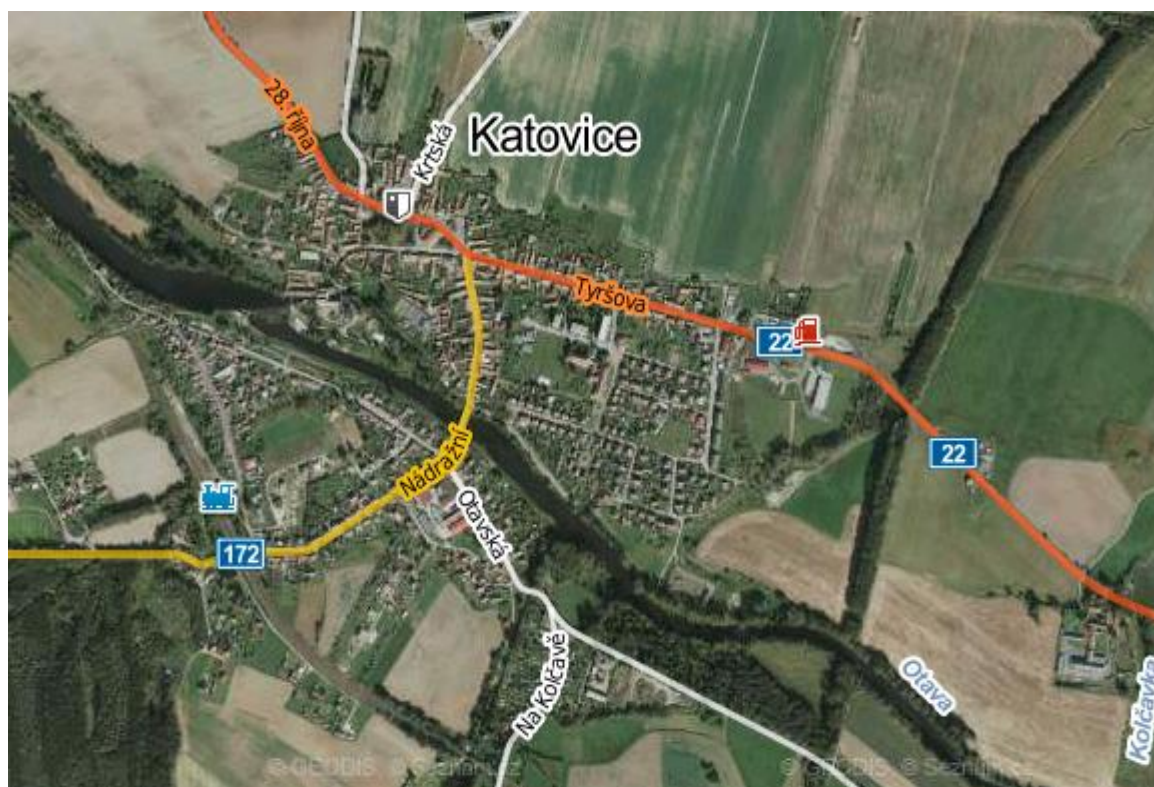

foto č. 1 Letecká mapa městyse Katovice [20]

foto č. 2 Letecký snímek [33]

V následující podkapitole 4.1 jsem se zabýval podrobným historickým exkurzem Katovic z důvodu stanovení základu pro práci - vymezení sociálního, ekonomického a environmentálního kontextu. Mimoto, já v Katovicích bydlím a žiji, tudíž k nim mám velice kladný vztah.

4.1 Historie Katovic

Obec Katovice se nalézá západně od Strakonic, rozložena po obou březích řeky Otavy. Na jejím východním okraji se do Otavy vlévá Novosedelský potok a při Kněží hoře pak potok Březový (viz předchozí subkapitola). Osada Katovice, která byla chráněna hradištěm při brodu přes řeku Otavu, existovala již v 11. století. [22]

Toto území bylo osídleno už patrně v pravěku. Podle knihy Jiřího Andresky "Solné stezky na Šumavě" (1994) vedla pod Kněží Horou v době halštatské (v pol. 1. stol. př. n. Kr.) solná stezka a oblast Kněží Hory byla pravděpodobně osídlena. Nejprve osídlení keltské a od 8. století lze počítat se slovanským osídlením, o čemž svědčí nálezy starší slovanské kultury. Slovanské hradiště bývalo na Katovické (Kněží)

hoře. Již v roce 1859 popsal Jan Erazim Wocel - zakladatel české archeologie - valy na Katovické hoře. [23]

Katovice byly původně osadou rýžovnickou (rýžovalo se zde zlato z Otavy), později trhovou osadou, která vznikla asi v 10. - 11. století. Byla poddanskou vesnicí a později (1471) městysem hradu a zámku Sřela. Obec spravovali rychtáři, kteří byli dosazováni vrchností. [23]

Po povýšení na městečko získaly Katovice právo mýta, cla a právo tržní (2 jarmarky ročně). Získaly i právo pečetní - dochované pečetidlo je uloženo v Okresním archivu ve Strakonících. Dostaly také městský znak - a to modrý štít, v něm stříbrnou věž s cihlovou střechou a zlatou makovičkou (viz obr. č. 1). [23]

obr. č. 1 Znak městyse Katovice [21]

Katovice byly zemědělskou obcí. V dávných dobách bývaly na Kněží hoře vinice. Po celou dobu feudalismu, už od 13. století, podléhaly Katovice pánům ze Sřely. Zámek Sřela je dosud dochován, z hradu jsou pouze trosky (asi 1 km od Katovic). [23]

V roce 1440 byl pánem na Sřele Jindřich Kolovrat a v roce 1444 ji získal Lev z Rožmitálu - nejvyšší sudí království českého, jehož sestra Johanka se provdala za Jiřího z Poděbrad a po jeho volbě českým králem (1458) se stala českou královnou. Koncem 16. století vládl na Sřele rod Boubínských a udržel se tu až do Bílé hory. Boubínští jsou pohřbeni v katovickém kostele. [23]

Katovice, jak už jsem zmiňoval, byly známé rýžováním zlata. Rýžovali ho tu už staří Keltové. V řece Otavě se také vyskytovaly perlorodky, které tu byly později i uměle chovány. Znečišťováním vody byl jejich chov zničen, ale v mělčích vodách u Katovic byly nalézány ještě v nedávných letech. Po zbudování Schwarzenberského kanálu se po Otavě přes Katovice plavilo dřevo. Voroplavba tu měla tradici. Vory se plavily od Čeňkovy pily, ale vázaly se i v Katovicích na pravém břehu řeky (odtud místní název Pramácká). Na hotové vory nastupovala pramácká parta. Cesta do Prahy jim trvala dva dny. Vory se plavily ještě po 1. světové válce. [23]

V roce 1867 - se staly Katovice stanicí Dráhy císaře Františka Josefa I. Od té doby je v Katovicích železniční dráha. [22, 23]

Od roku 1902 - se těžila tuha - grafit - v Kněží hoře. Těžba grafitu byla ukončena roku 1922. [23]

Do roku 1952 - po celé dvě třetiny století se těšil slávě katovický kloboučnický průmysl. Pak továrnu převzaly Vlnařské závody ve Strakonících. Poté byla továrna v konkursu a zcela nevyužita čekala na nového schopného majitele. V současné době se továrna rozrůstá a může se pochlubit strojní výrobou (viz. podkapitola 6.1, foto č. 14 a/b). [23]

Do roku 1967 - se držel v Katovicích starý lidový zvyk - vánoční troubení pastýřů o Štědrém večeru s obchůzkou domů. Dlouhé pastýřské trouby jsou dosud zachovány a zní každý Štědrý večer alespoň z místního rozhlasu. V obci se stále udržuje dudácká tradice, žije zde několik mladých dudáků a dudaček. [23]

4.2 Proměny Katovic

Tato podkapitola obsahuje letopočty, které byly pro Katovice významné, někdy příjemné a jindy zase dosti nepříjemné.

14. století

Ve 14. století byl postaven raně gotický kostel sv. Filipa a Jakuba. Hlavní oltář pochází z roku 1759 a celé vybavení kostela pochází z 18. století. [22]

Rok 1505

V roce 1505 byla poddanská obec Katovice povýšena dekretem krále Vladislava II. na městečko. V průběhu třicetileté války byly Katovice několikrát vypáleny. [22]

Rok 1580-1582

V těchto letech byl kostel sv. Filipa a Jakuba přestavěn na renesanční (stavitel Tomáš Červený z Mendrisia). [22]

Rok 1638

V roce 1638 dostaly Katovice od císaře Ferdinada majestát na výroční trhy. [22]

Rok 1716

Další úpravy kostela se nevyhnuly ani v roce 1716, kdy byl kostel barokně upravován. [22]

Rok 1788

V tomto roce byl majestát odňat pro neplacení tax. [22]

Rok 1847

Tento rok se opět týká kostela, kdy byla na kostele zvýšena věž. [22]

Rok 1848

V tomto roce se staly Katovice svéprávným městem, kde byl purkmistr. [22]

Rok 1867

Roku 1867 probíhala v Katovicích výstavba železniční dráhy.

Před 17. stoletím měly Katovice různé majitele jako například: rod Kraselovských, Rýzmerských, Boubínských, Liebštejnských, v 17. století Katovice patřily jezuitům. [22]

4.3 Novověk Katovic

4.3.1 Svéprávná obec

V roce 1808 se stal majitelem panství Střely správce Kolovratů v Rychnově nad Kněžnou Erasmus Obst. Jeho potomci měli Střelu ve vlastnictví téměř celé 19. století. [24]

V roce 1900 ji zakoupil velkostatkář ze Štěchovic Karel Wessely, po něm dědila rodina Brabcova a Votýpkova. Na několik let se tak stal spolumajitelem Střely i Václav Barvíř z Katovic, který se oženil s Marií Votýpkovou. [24]

4.3.2 Přelom století

Katovické městečko se v minulém století pomalu rozrůstalo a vyvíjelo. V obci převážně převládalo zemědělství, zajímavým artiklem pro obchod byly perlorodky říční, které se v Otavě vyskytovaly v hojném počtu. Otavské perly byly ceněny více, než orientální. Další profesí v Katovicích byla voroplavba, která poskytovala některým katovickým občanům možnost obživy. Neohrozila ji ani stavba železnice v roce 1867. Železnice propojila Cheb s Vídní, tato výstavba skončila v roce 1870. Pro Katovice měla velký význam. Zajistila pohodlnější přepravu obyvatel z Katovic i okolí za zaměstnáním mimo obec a zároveň zvýšila možnost obchodu. Tím do obce přinesla významné oživení. Při silnici k železniční stanici se začaly stavět domky - první z nich byly, hostinec u nádraží Na Kvíčalce a hostinec U Vrbů, později U Křešničků, potom U Kadleců - dnes již hostinským účelům neslouží. [24]

V roce 1892 byla postavena Gutfreundova továrna na klobouky na pravém břehu Otavy. [24]

V roce 1903 byl stržen starý dřevěný most a vystavěn nový betonový (kvůli zvýšené dopravě). [24]

V roce 1913 v červnu začal stavitel Karb stavět továrnu na zpracování grafitu - tuhy z Katovické hory, tzv. grafitku. Chodby ražené ve svahu hory byly spojeny s továrnou vzdušnou lanovou dráhou, která vedla nad řekou a převážela grafitickou

rodu. S nárůstem pracovních příležitostí začal vzrůstat i počet obyvatel a obec na pravém břehu řeky se začala zaplňovat novými rodinnými domky. [24]

4.3.3 První světová válka

První světová válka přinesla i do Katovic bídu a strádání. V této nesmyslné válce padlo 24 katovických hospodářů. Jejich jména jsou vytesána na podstavci Husova pomníku a 28. října roku 1921 byla slavnostně odhalena (viz podkapitola 6.1, foto č. 11 a/b). [24]

Z Katovic to byli: Josef Bažata (čp. 57), Antonín Brynda (čp. 87), Josef Dlouhý (čp. 37), Josef Majdl (čp. 118), Čeněk Dub - legionář, Václav Duběda (čp. 49), Bohumil Havelka (čp. 117), Jan Havelka (čp. 13), Leo Holeš (čp. 1), Václav Holoubek (čp. 14), Bohumil Janda (čp. 2 - Liboč), Eduard Jirsa (čp. 4 - Liboč), František Kmoch (čp. 108), Karel Křivánek (čp. 12), Ludvík Kubeš (čp. 3 - Liboč), Jaroslav Kuncl (čp. 112), Jaromír Mašát (čp. 82), Karel Nový (čp. 104), Tomáš Rožánek (čp. 114), František Turek (čp. 26), Karel Veselý (čp. 35), Václav Vitěka (čp. 71), Václav Vlk (čp. 4) a Jindřich Zdráhal (čp. 169). [24]

Z nejbližších okolních obcí padli: Josef Vejvoda (Krty), Ladislav Matašovský (Krty), Emanuel Dlouhý (Starý Dražejov), František Founě (Starý Dražejov), Václav Křivanec (Krty), Václav Černý (Střela), Karel Míka (Střela) a František Janus (Nový Dražejov). [24]

Po skončení 1. světové války se vrátili domů do Katovic vojáci, kteří se v průběhu války přihlásili do Československých legií v Rusku, Francii a v Itálii (viz tab. č. 2). [25]

Ruské legie	Francouzské legie	Italské legie
Václav Mertl	Josef Cimburek	Frantisek Císař
Václav Novotný	Václav Dub	Čeněk Dub
Josef Opava	Eduard Lhoták	Josef Faměra
Josef Panýrek		Josef Havelka
Josef Podskalský		Alois Kropáček
Vladimír Smotlacha		Josef Kříšťě
		Karel Kubeš

		Ferdinand Kuncel
		Eduard Podskalský
		Matěj Turner
		Jaroslav Turner
		Jan Medlín
		František Halama

tab. č. 2 Katovičtí legionáři [24]

4.3.4 První republika v Katovicích

Začalo to všechno 28. října 1918, kdy vznikla samostatná demokratická Československá republika. Její vznik byl významným mezníkem v dějinách českého a slovenského národa. Po třistaleté porobě byla odčiněna Bílá hora a národy Československa získaly svůj stát a národní svobodu. Obyvatelé Katovic svobodně zvolili obecní zastupitelstvo, které pak do svého čela postavilo starostu. V době 1. republiky vykonávali úřad starosty:

- Josef Varous (později se psal Varaus),
- Josef Havelka (čp. 84),
- Karel Lhoták (čp. 24),
- Adolf Podskalský (čp. 54). [24]

Obec se v té době začala rozrůstat o další domky - vznikly také nové ulice jako např.: Říční ulice, nová část Nádražní ulice, Žižkova ulice. V roce 1926 měly Katovice 175 domů, v roce 1930 měly 181 domů, v roce 1938 měly 242 domů (viz tab. č. 3, graf č. 1). V této práci jsem se rozhodl dát jednotlivé hodnoty do tabulek a pro lepší představu i do grafů. [24]

ROKY	POČET DOMŮ
1926	175
1930	181
1938	242

tab. č. 3 Rozrůstání Katovic v období 1. republiky. [24]

graf č. 1 Počet domů v Katovicích v jednotlivých letech (1926, 1930, 1938) [28]

Do poklidného městečka zavál čerstvý vzduch pokroku a pohnul zatuchlými vodami ospalého živata. Rozrostla se Gutfreundova továrna (viz podkapitola 6.1, foto č. 14 a/b), vyrostly nové domky na pravém břehu řeky Otavy, zakládaly se kulturní a tělovýchovné organizace jako:

- Dělnická tělocvičná jednota,
- Sokol,
- sportovní klub.

Na náměstí se vztyčila socha Mistra Jana Husa, hostinský Tomáš Jelínek přistavil sál, který je dodnes jediným kulturním domem městečka (viz podkapitola 6.1, foto č. 6 a/b). Katovice byly elektrifikovány, ale bylo to pouze provizorium, ke skutečné elektrifikaci došlo v roce 1928. [25]

4.3.5 Druhá světová válka

I druhá světová válka se opět samozřejmě dotkla i Katovic. Několik mladých lidí z Katovic bylo posláno na nucené práce do Německa. Katovice zasáhla i vlna perzekuce a její první obětí se stal farář římskokatolické církve páter Josef Jílek. Byl to upřímný vlastenec a dobrý člověk s velkým smyslem a citem pro spravedlnost, byl také členem strakonické odbojové skupiny jménem "KAREL", která byla součástí

organizace ÚVOD (Ústřední vedení odboje domácího). Páter Josef Jílek byl zatčen 5. 8. 1942 a popraven nacisty v Brandenburgu 20. 4. 1945, sotva týden před osvobozením věznice Sovětskou armádou. Dále byli zatčeni Karel Hlava, Božena Šaldová, Ladislav Fišer, Václav Pešek st., Václav Pešek ml. [24, 25]

Tito lidé byli odsouzeni k několikaletému vězení, Karel Hlava k trestu smrti, avšak za velkého bombardování Drážďan v únoru 1945 se mu podařilo z rozbombardované věznice uprchnout a zachránit si život. V prosinci 1944 byl zatčen hasičský funkcionář, velitel 1. okrsku a odborný technický poradce Karel Křivánek. Zahynul v Terezíně v posledních dnech války. V pracovním lágru Sosnová u Opavy byl v rámci rasistického tažení v dubnu 1945 zlikvidován Vilém Gutfreund. V období „heydrichiády“ byl zastřelen katovický rodák Václav Trčka. Na jedné z pražských barikád padl 7. 5. 1945 další katovický rodák Bohumil Stoček. [24, 25]

4.3.6 Osvobození

Druhá světová válka skončila pro Katovice 6. května 1945, kdy přinesly jednotky 4. obrněné divize 3. armády USA generála G. S. Pattona naší obci svobodu. Osvobození Katovic vyšlo právě na Katovickou pouť. Američtí vojáci byli nadšeně vítáni dojatými obyvateli, zahrnuti květinami a pohoštění poutřovými koláči a českým pivem. Ubytování pak byli v domech místních občanů. V průběhu měsíců jednotky odcházely a přicházely další, poslední odešli příslušníci 94. pěší divize a to v měsíci říjnu 1945. Do USA odešla i tři katovická děvčata, která se za vojáky provdala. Byla to Růžena Jandová - provdaná Iveson, Libuše Jandová - provdaná Rakos a Zdeňka Hochová - provdaná Bellmore. Někteří vojáci se ještě po letech do Katovic podívali. V červenci v roce 1974 navštívili Katovice bývalí američtí vojáci 94. pěší divize William Eberline a Patrick Krahenbühl. Patrick Krahenbühl navštívil Katovice ještě 29. 7. 1996 (bylo mu již 76 let) se svými dcerami Sophií a Susan. Byl přijat starostou Václavem Veselkou a po obědě v restauraci "U zvonu" besedoval se staršími občany - pamětníky osvobození - v zasedací síni OÚ. [24]

4.3.7 Cesta k současnosti

V roce 1945 byl ustaven MNV v hostinci u Jánských (prvním předsedou se stal Karel Smolka). [24]

V továrně Jaromíra Kudrnáče byla provedena adaptace pro zřízení osmileté střední školy nákladem 100 000 Kč v roce 1946 (viz podkapitola 6.1, foto č. 14 a/b). [24]

V roce 1947 v neděli 7. září byla slavnostně odhalena pamětní deska páteru Josefu Jílkovi na zdi kostela. [24]

Následoval rok 1948, kdy byla znárodněna továrna OTAVA (viz podkapitola 6.1, foto č. 14 a/b) a byla přistavěna nová tovární hala. Dále se pokračovalo ve výrobě dámských a pánských klobouků a byla zavedena nová výroba rukaviček. To byl základ podnikatelské struktury. [24]

V roce 1949 byl zařízený místní rozhlas, který ukončil vyhlásování bubnováním. Obecní zprávy, vyhlášky apod. "vybubnovával" od roku 1930 poslední obecní strážník František Podskalský (sedlář, čp. 27) až do roku 1945. Po něm používal bubínek ke stejnému účelu obecní zřízenec Václav Mašát (čp. 69). [24]

Roku 1950 byla v budově tehdejšího MNV zřízena obřadní síň. [24]

V roce 1951 byla vydlážděna jihozápadní část Husova náměstí žulovými kostkami a byla otevřena veřejná prádelna v Liboči. [24]

V roce 1954 byla provedena úprava silnice Katovice - Krty a silnice od viaduktu k nádraží ČSD. [24]

V roce 1956 bylo v obci založeno Jednotné zemědělské družstvo. Prvním předsedou se stal Eduard Tomšovic (čp. 121), téhož roku byla zahájena regulace Otavy. [24]

V roce 1958 došlo k zahájení stavby nové Základní devítileté školy v tzv. akci "Z" v nákladu 2 mil. Kčs. [24]

Roku 1959 začala v obci výstavba veřejného vodovodu. [24]

Roku 1960 dokončena budova ZDŠ a slavnostně otevřena 1. září, do budovy staré školy byla přemístěna místní lidová knihovna (viz podkapitola 6.1, foto č. 8 a/b), pro kterou byly místnosti nově zadaptovány. [24]

V roce 1962 byla v domě čp. 134 (dnešní budova pošty, viz podkapitola 6.1, foto č. 12 a/b) zařízena automatická telefonní ústředna a v listopadu byla zahájena generální oprava budovy staré školy. [24]

V roce 1963 do upravených prostor byl přemístěn MNV, dále byly provedeny úpravy Žižkovy a Říční ulice. [24]

V roce 1965 byli zahájeni I. Pootavské slavnosti, které se udržují až dodnes. [24]

Roku 1966 byly zahájeny vyměřovací práce na pozemcích pro zástavbu rodinnými domky, dodnes se tam říká "Na Břehu". Dále v tomto roce bylo vybudováno hokejové hřiště s kabinami. [24]

V roce 1967 byla dokončena přístavba nového jeviště a šaten v sálu na náměstí, rovněž byla zahájena výstavba prvních rodinných domků "Na Břehu", také byla sloučena družstva JZD Katovice, Krty a Mnichov v jeden velký celek pod názvem JZD KATOVICE. [24]

V roce 1969 byla provedena úprava chodníků a byla založena veřejná zeleň (zakládány zelené pásy v obci). [24]

V roce 1970 bylo vyasfaltováno Husovo náměstí (viz podkapitola 6.1, foto č. 6 a/b) a byly zahájeny práce na rozšíření hřbitova. [24]

V roce 1972 byla na novém hřbitově započata výstavba smuteční síně. Rovněž byla zahájena výstavba prodejny masa a mléka v Nádražní ulici, která byla otevřena v roce 1974. Byly dokončeny výstavby provozoven místního hospodářství a moštárny v Žižkově ulici. [24]

V roce 1974 byly sloučeny obce Katovice, Mnichov a Krty - Hradec pod jeden MNV a Katovice, se staly střediskovou obcí. [24]

V roce 1976 byla slavnostně otevřena nová MŠ, jejíž výstavba trvala dva roky. [24]

Roku 1978 došlo k demolici objektu sálu a kina na náměstí (U Jelínků). Na druhé straně došlo k rozvoji environmentálních aspektů jako např.: byla dokončena stavba čistící stanice odpadních vod na východním okraji obce u řeky Otavy. [24]

Roku 1980 byla započata výstavba kulturního domu, která byla ukončena v srpnu v roce 1983. [24]

V roce 1984 byly rozbořeny obytné domy čp. 54 a 55 a proběhla příprava území pro výstavbu obvodního zdravotního střediska. V tomto roce katovičtí požárníci oslavili 100. výročí založení Sboru dobrovolných hasičů. Řadě zasloužilých členů byla předána čestná uznání, poděkování a medaile. V březnu roku 1984 byl založen Klub důchodců, první předsedkyní zvolena Marta Sládková. Dále byla provedena rozsáhlá rekonstrukce pošty a přístavba automatické telefonní ústředny. Národní podnik Mlýny a těstárny Pardubice, závod Březí, převzal vodní elektrárnu se dvěma Francisovými turbinami ve mlýně čp. 59 (viz podkapitola 6.1, foto č. 19 a/b). Později se zde začalo s výrobou krmných směsí pro dobytek. Generální rekonstrukce jezu v celkovém nákladu 2 milióny Kčs - prováděl n.p. Povodí Vltava - provoz Otava. Byla zahájena řadová výstavba bytů - dnes Šumavská a výstavba pavilonu školních dílen u ZŠ - náklad 2 milióny korun. [24]

V roce 1985 z USA přicestovala na tři týdny katovická rodačka Libuše Jandová - Rakosová. V budově MNV- u hlavního vchodu, byla vsazena do stěny pamětní deska páteru Josefu Jílkovi. Tato deska byla zhotovena ze švédské žuly se sekaným zlateným písmem a keramickou fotografií k 40. výročí jeho mučednické smrti. [24]

Roku 1986 byla zahájena a i dokončena první etapa kanalizace s napojením na čističku odpadních vod - investor JIVAK, prováděly Pozemní stavby Strakonice. Téhož roku byla zbourána obecní prádelna v Liboči (dnes stojí na jejím místě dva rodinné domky). Nově omítnuty dvě venkovní zdi kostela sv. Filipa a Jakuba - západní a severní, z části opravena i střecha kostela a opatřena novým okapem - práce prováděli katovičtí věřící. [24]

V roce 1987 byla dokončena celková oprava kostela provedením venkovních omítek na zbývajících stranách - východní a jižní. [24]

V roce 1988 v prvním pololetí byla dokončena rozsáhlá úprava silnice a chodníků v části obce Na Břehu (asfaltové povrchy ve výměře 2 000 m²). Roku 1988 23. 10. se konala v místním kostele zádušní mše k nedožitým osmdesátinám pátera Josefa Jílka, odpoledne následovalo shromáždění občanů v restauraci U Nádraží za účasti vzácných hostů - synovce a neteře pátera Jílka JUDr. Václava Mráze a Anny Mášové, kteří připomněli události ze soukromého a rodinného života faráře a vlastence Josefa Jílka, vzpomínali i místní občané. [24]

Roku 1989 díky pracovitosti věřících z Katovic, Krt, Mnichova, Poříčí, Střely a Dražejova byla opravena 32 m vysoká věž kostela (nová omítka, oprava střechy a reliéfů starozákonních proroků ve střední části věže), během měsíce června opravena silnice 1. třídy (České Budějovice - Plzeň) v úseku Tyršovy ulice položen nový asfaltový povrch. [24]

Roku 1989 po listopadových událostech v Praze došlo ke změnám i v Katovicích. Bylo ustaveno Občanské fórum, jehož mluvčími se stali: Václav Švehla, Josef Plechatý ml., František Císař, Jaroslav Slavíček a Karel Hejduk. K výrazným změnám došlo v roce 1990, kdy byly plněny požadavky OF a provedena reorganizace MNV. Ze svých funkcí odstoupili Jan Havelka, Josef Chval a Marie Karasová. Do funkce starosty nastoupil bývalý tajemník MNV v letech 1961 - 1970 Stanislav Talian z Novosedel - Koclova. Setrval zde až do voleb v roce 1990, ve kterých mohli kandidovat do OZ pouze občané s trvalým bydlištěm na území obce. (Poté byl zvolen starostou v Novosedlech, které se za jeho vedení umístily v soutěži POV "Vesnice roku" na 1. místě v Jihočeském kraji a na 4. místě v republice.). V Katovicích zvolené zastupitelstvo postavilo do čela dnes již opět Obecního úřadu starostu Karla Hejduka. [24]

5. METODIKA

Cílem této diplomové práce bylo porovnání vybraných sociálních, ekonomických a environmentálních aspektů života v obci Katovice v minulosti a dnes. Pro toto porovnání jsem použil kombinaci kvantitativních a kvalitativních metod sociologického výzkumu. Pro vytvoření teoreticko-metodologického východiska diplomové práce jsem prostudoval odbornou literaturu zabývající se problematikou vybraných socioekonomických a environmentálních aspektů života ve venkovském prostoru obecně a na Strakonicku. Informace, které jsem touto studií získal, jsem zpracoval v literární rešerši. Pro zachycení a dokreslení konkrétní proměny kvality života v městyse Katovice byla použita případová studie této lokality za použití metody triangulace podle Kušové a kol. [27] (viz obr. č. 2, vlastní schéma).

Případová studie - Je to metoda, která umožňuje zachycení složitosti, detailů, vztahů a procesů probíhajících v daném mikroprostředí. Předpokládá, že podrobný výzkum jednoho případu přispěje k lepšímu porozumění a pochopení jiných, obdobných případů. Tyto případy je ovšem třeba vnímat a chápat v širším kontextu, eventuálně je srovnat s dalšími případy. [26]

Pro studii konkrétní venkovské lokality jsem použil tyto techniky sociologického výzkumu:

↳ vizuální - Touto technikou porovnávám fotodokumentaci z minulé doby se současnou dobou.

↳ rozhovor s pamětníkem - Informace jsou získávány v přímé interakci s respondentem (osobně).

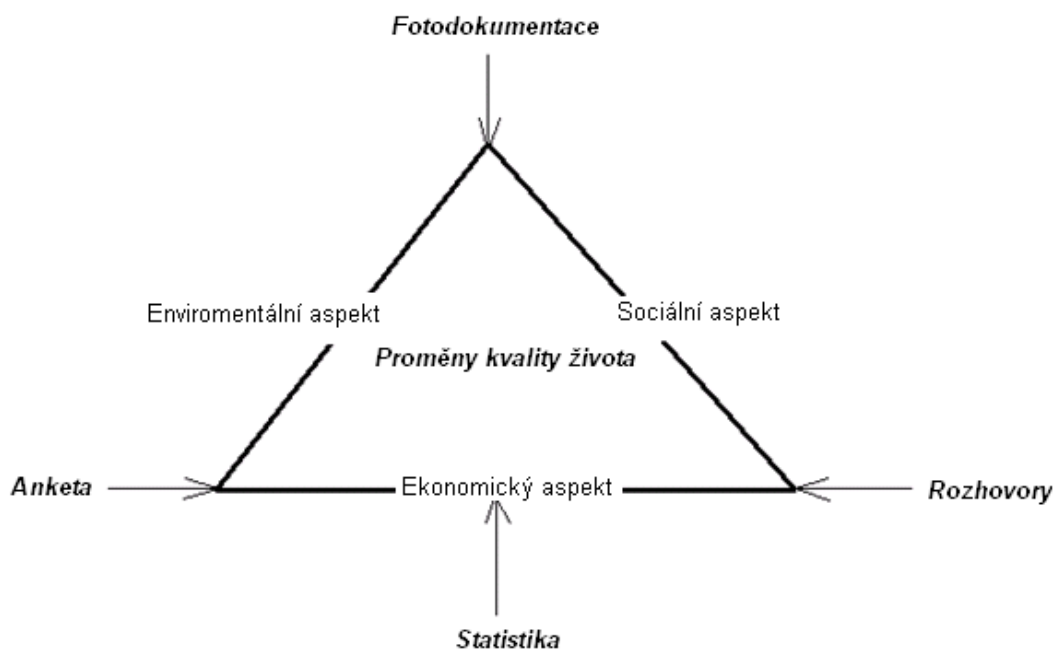
↳ rozhovor s místostarostou (budoucí vize obce) - Informace jsou získávány v přímé interakci s respondentem (osobně).

↳ analýza dat - Data získávána ze statistických zdrojů.

↳ anketu s občany (dotazník) - Respondent odpovídá písemně na otázky tištěného formuláře.

Podrobnější charakteristiky vybraných technik uvádí např.: Disman (1993). [38]

obr. č. 2 **Schéma použité metodiky (princip triangulace)**

[27, 28]

Vysvětlení jednotlivých pojmů, které jsou znázorněny v obrázku č. 2. a které jsem akcentoval ve svém terénním šetření.

Environmentální aspekty - Do environmentálních aspektů můžeme zahrnout např.: veřejnou zeleň, výstavbu ČOV, odpadové hospodářství atd.

Sociální aspekty - Jsou např.: 1. vývoj počtu obyvatel (muži, ženy, věk. kategorie),

2. bydlení,

3. dostupnost bydlení.

Ekonomické aspekty - Pod ekonomické aspekty jsem zařadil např.: vybavenost obce a zaměstnanost v obci.

6. VÝSLEDKY ŠETŘENÍ

6.1 Porovnání venkovského života pomocí fotodokumentace

V tomto šetření jsem použil techniku vizualizace podle Sztompka [34], která pro mě byla klíčovou. V této technice jsem se snažil porovnat fotografie z období 1. republiky (asi ve třech případech jsem použil fotografie z 50. let, protože se z 1. republiky nedochovaly) s fotografiemi ze současného života v Katovicích. Pro porovnání jednotlivých fotografií jsem nejprve prostudoval knihu Katovická zastavení [29], ze které jsem si vybral jednotlivé snímky a ty jsem přefotografoval digitálním fotoaparátem. Poté následovalo terénní šetření, kdy jsem si vzal knihu a fotoaparát a jednotlivá místa jsem podle zvolených fotografií navštívil a vyfotografoval. Vždy jsem se snažil zachytit snímek alespoň z přibližného místa fotografování jako před lety, aby z jednotlivých fotografií byly patrné jednotlivé proměny Katovic. Pro lepší porovnání jsem vložil historickou a současnou fotografii na společnou stránku. Fotografie jsem označil (viz obr. č. 3 a/b - 19 a/b). Číslice vždy představuje číslo fotografie a malé písmeno (a) - označuje historickou fotografii, malé písmeno (b) - označuje fotografii ze současnosti. Pod fotografie ze současnosti jsem napsal vždycky krátký komentář o provedených viditelných změnách v Katovicích.

foto 3a, Pohled na Katovice od nádraží, v popředí domky v Žižkově ulici, datováno 30. léta 20. století. [29]

foto 3b, Pohled na Katovice od nádraží, v popředí domky v Žižkově ulici, 1. 8. 2012. Z této fotografie je patrné, že zhoustla zástavba a také se změnil přírodní ráz krajiny, bohatší zeleň, vzrostlejší stromy. Na obou fotografiích je vidět dominanta Katovic, kterou je kostel sv. Filipa a Jakuba, zmínka (viz. subkapitola 4.1 Historie Katovic) [28]

foto 4a, Pohled do uličky na Pankráci, datováno roku 1952. Bohužel fotografie z 1. republiky neexistuje, proto jsem použil fotografii z roku 1952. [29]

foto 4b, Pohled do uličky na Pankráci, 1. 8. 2012. Na první pohled je patrné, že ulička na Pankráci prošla rekonstrukcí (opravené domy, opravená silnice-asfalt), bohatá zeleň. Celkový dojem z této uličky je příjemnější než v roce 1952. [28]

foto 5a, Pohled na starou Katovickou školu, za školou vyčnívá část kostela a vpravo stojí dřevěná prodejna tabáku a papírenského zboží. Dále si můžeme všimnout lidí, pro které bylo v tehdejší době fotografování velice atraktivní, datováno někdy za 1. republiky. [29]

foto 5b, Pohled na stejnou budovu, ale dnes zde sídlí Obecní úřad a Kolářova knihovna, 1. 8. 2012. Zde jsou proměny dosti patrné, kolem Obecního úřadu chybí cihlová zeď a hlavně prodejna tabáku a papírenského zboží. Dále došlo k obměně stromů, kdy staré stromy se pokácely a zasázely se nové stromy. [28]

foto 6a, Husovo náměstí se stromořadím, datováno někdy po roce 1921. [29]

foto 6b, Dnešní pohled na Husovo náměstí, 1. 8. 2012. Změny jsou velmi patrné i když na fotografii to není úplně dobře zachyceno. Dnes je na náměstí Kulturní dům (vpravo), vedle je restaurace U Vondrášků (dříve U Jelínků), která se rozrostla i o ubytovnu pro hosty, dále také hosté mohou posedět na prostranství před restaurací, cyklisté se mohou občerstvit, protože přes Katovice vede cyklostezka až do Horažďovic. Opět je patrné vzrostlé stromořadí, bohatá veřejná zeleň a upravená silnice a celé náměstí. [28]

foto 7a, Z pohledu Tyršovou ulicí ve směru na Strakonice je patrné, že lidé se dopravovali převážně pěšky nebo na kole, protože na motocykl nebo dokonce automobil neměli dost finančních prostředků. Datováno 30. léta 20. století. [29]

foto 7b, Dnešní pohled Tyršovou ulicí, 1. 8. 2012. Na této fotografii jsou patrné např.: změny živností, přestavby domků, jinak celkový pohled je podobný jako ve 30. letech 20. století. Opět radikálnější změny zasáhly silnici, došlo k výstavbě chodníku, zastávky MHD a osvětlení celé ulice. Rovněž je patrné z této fotografie, že v dnešní době zase lidé jezdí spíše automobilem, chůzi nebo kolo používají pouze pro rekreaci. [28]

foto 8a, Budova bývalé katovické školy, která byla postavena roku 1845 a svému účelu sloužila až do roku 1960, snímek datován z roku 1939-1945. [29]

foto 8b, Současný pohled na budovu , kde je nyní Obecní úřad a Kolářova knihovna, 1. 8. 2012. Okolí této budovy se změnilo, došlo k vykácení stromů a vysazení nových stromů. Samotná budova zůstává víceméně stejná až na nějaké drobné úpravy jako např.: výměna oken a výměna střechy. [28]

foto 9a, Modlitebna Dr. Karla Farského na Husově náměstí, datováno roku 1952. Opět neexistuje fotografie z 1. republiky a proto jsem byl nucen použít fotografii z roku 1952. [29]

foto 9b, Pohled na bývalou modlitebnu, dnes zde sídlí obchod barvy, laky, 1. 8. 2012. Ráz této budovy a ani okolí se příliš nezměnil až na nepatrné stavební změny jako absence elektrického sloupu, bezpečnostní zrcadlo a ukazatel. [28]

foto 10a, Dům s obchodem Václava Suka, reklama přímo na fasádě a opět na snímku lidé. Datováno 30. léta 20. století. [29]

foto 10b, Dnešní pohled na dům, ve kterém je obchod s vodotopenářskými potřebami, 1. 8. 2012. Dům se opět změnil drobnými stavebními úpravami jako např.: fasáda, okna, dveře. Reklama řešena samolepkami, místo lidí auta. [28]

foto 11a, Pomník se sochou Jana Husa a jmény padlých za 1. Světové války, snímek datován někdy za 2. světové války. [29]

foto 11b, Dnešní pohled na pomník Jana Husa, 1. 8. 2012.
Na této fotografii je patrná bohatší, různorodější a vzrostlejší zeleň, zámková dlažba, celé náměstí působí takovým uhlazenějším dojmem. [28]

foto 12a, Nádražní ulice nad mostem, datováno roku 1953. Rovněž jsem nahradil neexistující fotografii z 1. republiky fotografií z roku 1953. [29]

foto 12b, Dnešní pohled Nádražní ulicí, 1. 8. 2012. Opět změna ulice se týká přestaveb a fasád domů, silnice s kostkami se nahradila asfaltem a také došlo k modernizaci chodníků, opět jsou vidět auta, na tomto snímku jsem zachytil i cyklistu. Po levé straně sídlí nově zrekonstruovaná pošta. [28]

foto 13a, Pohlednice - Nádražní ulice ve směru od náměstí, datováno 1945. [29]

foto 13b, Dnešní pohled zrekonstruovanou Nádražní ulicí, po obou stranách jsou chodníky, vytvořená parkovací místa nejenom pro obyvatele Katovic, ale také pro zákazníky, protože v této ulici je mnoho živností, obchodů jako např.: obchod s koberci a podlahami, prodejna potravin a pošta. 1. 8. 2012. [28]

foto 14a, Pohlednice - katovická továrna Otava ve které se vyráběly klobouky, datováno 30. léta 20. století. [29]

foto 14b, Dnešní pohled na továrnu, ve které sídlí firma Quint, 1. 8. 2012. Tato firma se zabývá strojní výrobou. Na této fotografii je patrné, jak se Katovice rozšiřovaly a rozrůstaly, změnil se i vzhled továrny. Opět rekonstrukce silnice, vytvoření chodníků po obou stranách. [28]

foto 15a, Na snímku je restaurace pod nádražím, nejprve se jmenovala Na Kvíčalce, později podle hostinského Václava Trčky, tedy U Trčků, datováno 30. léta 20. století. [29]

foto 15b, Dnešní pohled na budovu pod nádražím, stále je tam hostinec, který se jmenuje Dobrá Hospoda. Zde je vidět, že se celkový ráz budovy nezměnil až na drobnosti jako např.: okna, střechu a fasádu, 1. 8. 2012. [28]

foto 16a, Pohled od mlýna na starou mlýnskou stoku, vlevo domek čp. 90 patřící původně ke mlýnu, datováno 30. léta 20. století. [29]

foto 16b, Dnešní pohled na domek čp. 90, 1. 8. 2012.
Z této fotografie je patrné, že domek značně chátrá. Kde vedla mlýnská stoka, tak tam je dnes místo pro stanování. Částečně je vidět auto a plocha pro stanování. [28]

foto 17a, Poštovní úřad sídlil od září 1933 do roku 1963 v domě čp. 217 v Liboči, datováno roku 1937. [29]

foto 17b, Dnešní pohled na dům, 1. 8. 2012. Na této fotografii to vypadá, jakoby se zastavil čas, jsou tam opravdu malé změny, jako např.: změna plotu a další menší úpravy. Asi největší změnou je, že už tam nesídlí poštovní úřad, dnes je to obytný domek s bohatou historií. Dnešní poštovní úřad sídlí v Nádražní ulici viz foto č.12 b. [28]

foto 18a, Cesta z městečka ke mlýnu, datováno 1915-1920. [29]

foto 18b, Dnešní pohled na cestu ke mlýnu, 1. 8. 2012. Naopak z této fotografie je patrné, že objekt opět chátrá a příjezdová cesta by si určitě také zasloužila rekonstrukci, protože je to příjezdová cesta do kempu, tudíž je v létě hodně frekventovaná. [28]

foto 19a, Pohled na objekt katovického mlýna s původním dřevěným mostem přes mlýnskou stoku, datováno 30. léta 20. století. [29]

foto 19b, Dnešní pohled na katovický mlýn a elektrárnu, 1. 8. 2012. Zde jsou změny patrné, dřevěný most je nahrazen betonovým, trasa mlýnské stoky je také změněna a část objektu chátrá. [28]

6.1.1 Shrnutí výsledků šetření, které probíhalo pomocí vizualizace (fotodokumentace)

Fotografie ze současnosti jsem fotografoval digitálním fotoaparátem, který jsem zvolil i k přefotografování snímků ze staré doby. Na fotografiích jsme mohli vypořadovat proměny staveb, rozrůstání obce, zakládání nových silnic, chodníků, proměnu krajinného rázu atd.

Nejvýraznější změny jsem popsal přímo pod jednotlivými fotografiemi, pro lepší čtenářský komfort (viz podkapitola 6.1. Porovnávání venkovského života pomocí fotodokumentace).

6.2 Rozhovor s pamětnicí

Tuto techniku jsem zvolil, abych se dozvěděl, jak se žilo v dřívějších dobách. Je opravdu neuvěřitelné, když můžete hovořit s člověkem, který prožil období od 1. republiky až po současnost. Na moje otázky mi ochotně odpovídala a poutavě nad jejich rámec vypravovala paní Ludmila Havelková. Tento rozhovor je provázán s fotodokumentací a proběhl 10. 9. 2012 a trval zhruba 5 hodin. Paní Havelková se nenechala vyfotografovat, protože nechtěla být zveřejňovaná.

Vzpomínání na 1. republiku, válečné a poválečné období s paní Ludmilou Havelkovou narozenou roku 1925

Jaké živnosti, podniky byly za 1. republiky v Katovicích?

1, koloniály

- koloniál U Soukupů, koloniál U Sejkalů, koloniál U Pechlátů

2, trafiky

- trafika Abalda pana Jandy (viz foto 5a), trafika pana Křešničky

3, řeznictví

- řeznictví pana Kadlece, řeznictví pana Bryndy, řeznictví pana Švehly, řeznictví pana Jánského

4, krejčovství

- pan Slavík, pan Strnad, pan Zdeněk, pan Matějka

5, kovářství

- pan Pešek, pan Švec

6, truhlářství

- truhlář pan Fixa, pan Jánský

7, drogerie

- drogista pan Vondrák

8, obuvnictví

- obuvník pan Renč, pan Veselý, pan Mikeš

9, lékaři

- lékaři do Katovic dojížděli

10, hostince

- hostinec U Rajchlů, hostinec u Kadleců, hostinec U Jelínků, hostinec U Jánských, hostinec U Trčků (viz foto č. 15 a/b)

12, pekařství

- pekařství Pechlátů, pekařství Medlínů

13, kadeřnictví, vlásenkářství

- kadeřnictví pana Zedníka

14, mlýny

- mlýn rodiny Polanů (viz foto č. 19 a/b)

Jedním z větších podniků byla továrna Otava, která vyráběla dámské klobouky (viz foto č. 14 a/b).

Kam chodily děti do školy?

Do školy se chodilo do budovy pod kostelem (dnes obecní úřad). Tato budova sloužila jako škola do roku 1960 (viz foto 8 a/b, podkapitola 6.1 porovnání venkovského života pomocí fotodokumentace).

Jaké byly platy a kolik stály potraviny (zhruba)?

Platy byly různé a závisely na oboru, ve kterém ten daný člověk pracoval.

Paní Havelková je vyučená švadlena, ale pracovala téměř ve všech oborech jako například v zelenině, v potravinách nebo třeba v traktorové stanici. Pamatuje si, že se bralo zhruba 10 000 Kč/1rok. Potraviny se v té době moc nekupovaly, protože lidé si většinu věcí vyráběli sami, jako například pekli chléb, vrtěli máslo atd.

Jak se lidé tehdy chovali k přírodě (životnímu prostředí)?

Lidé se chovali k přírodě hezky, byli její součástí a za její ochranu cítili morální zodpovědnost. Moc dobře věděli, že jak se budou chovat k přírodě a životnímu prostředí, tak se bude chovat příroda k nim.

Jaké měli katovičtí lidé v tehdejší době kulturní vyžití?

V Katovicích byl bohatý kulturní život jako např.: Masopust, Sokolové, divadlo, různé plesy atd. Divadlo bylo v Katovicích nejvíce rozšířené. Katovičtí ochotníci uváděli hry v sále U Jelínků.

Jaká byla možnost sportovního vyžití v Katovicích?

Fotbalové mužstvo SK Otava Katovice, TJ Sokol Katovice, DTJ Katovice, hokejisté, házená, volejbal, prostě vše.

6.2.1 Shrnutí výsledků šetření, které probíhalo technikou rozhovoru s pamětníci

Řízený rozhovor byl velice zajímavý, protože jsem hovořil s paní Havelkovou, která se narodila v roce 1925 a mohla posoudit průběh doby od 1. republiky až po současnost.

Z jejího rozhovoru vyplynulo, že lidé v tehdejší době k sobě měli mnohem blíže než dnes, také žili ve větší harmonii s přírodou a životním prostředím a dodržovali spoustu tradic, zvyků a obyčejů. Vyráběli si řadu domácích produktů jako např.: máslo,

chleba atd. V každém domě bylo alespoň jedno hospodářské užitkové zvíře jako kráva, koza (kvůli mléku). Dále se chovaly slepice kvůli vejším, husy atd.

6.3 Rozhovor s místostarostou

Rozhovor s místostarostou panem Miroslavem Kolaříkem (viz foto č. 20) jsem vedl, abych se dozvěděl bližší informace o Katovicích, jejich budoucích plánech a vizích. Tento rozhovor proběhl 15. 9. 2012 a trval asi 1 hodinu.

Rozhovor s místostarostou panem Miroslavem Kolaříkem o budoucím rozvoji, plánech a vizích městyse Katovice.

foto č. 20 Pan místostarosta Miroslav Kolařík [28]

Jaké máte plány pro rozvoj městyse Katovice?

Připravuje se nový územní plán, který bude vydán 15. 10. 2012, (pozn. autora diplomové práce - v současné době již funguje). Do budoucna se plánuje obchvat, který by odklonil dopravu přes městys. Dále se do budoucna plánuje rozvoj rodinných domků, rozvoj komunikací a oprava základní školy (zateplení, výměna oken a oprava střechy).

Využíváte státní dotace a jaké?

Ano, využíváme dotace např.: POV, ROP, PRV-OPŽP, SZIF

ROP (regionální operační program) - Používáme na zlepšení školní ulice atd.

POV (program obnovy venkova) - Tyto dotace používáme každoročně na opravu veřejného osvětlení.

SZIF (zemědělský intervenční fond) - Tento fond jsme použili na opravu střechy na obecním úřadě a na nový nábytek ve školce.

PRV-OPŽP - Žádost na sběrný dvůr.

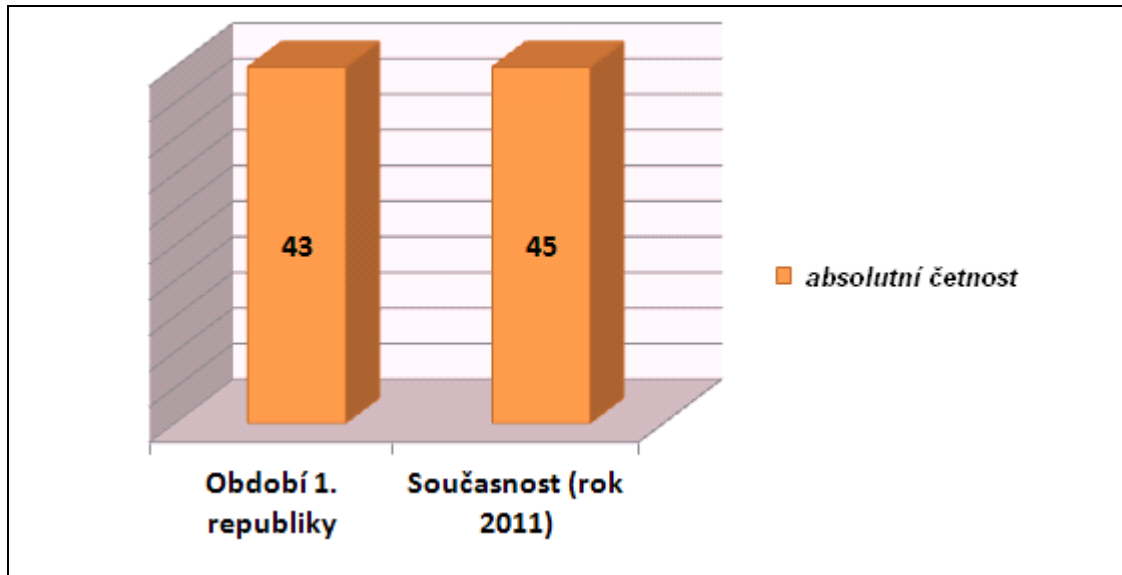
Kolik je v městyse soukromých podniků, živností?

V roce 2011 zde bylo 45 soukromých podniků a živností (viz tab. č. 4, graf č. 2). Samozřejmě, že jsou tam započteny i ty větší podniky jako např: AGROKAT (zaměstnává kolem 35 zaměstnanců) a QUINT.

	Období 1. republiky	Současnost (rok 2011)
Počet živností, podniků	asi 43	45

tab. č. 4 Počet živností, podniků za 1. republiky a dnes k roku 2011. [28]

Počet živností a podniků v Katovicích za 1. republiky je pouze přibližným odhadem pamětnice.

graf č. 2 Růst živností v městyse Katovice [28]

Jaká je v Katovicích možnost sportovního vyžití?

V Katovicích máme fotbal, tenis, kuželky, volejbal, metaná, hokej, nohejbal a šipky.

Jaké je možné kulturní vyžití v Katovicích?

V Katovicích máme Kulturní dům, kde se konají veškeré společenské akce. Městys zařizuje a stará se o např.: divadelní představení a osvětlení vánočních stromů. Jinak plesy a koncerty si zařizují různé spolky a městys jim poskytuje prostory v kulturním domě.

Kdo zajišťuje městskou hromadnou dopravu (MHD)?

Dopravu zajišťuje společnost ČSAD STTRANS Strakonice.

Jsou na čističku odpadních vod (ČOV) nějaké dotace a kdy vznikla?

Katovická čistička odpadních vod vznikla v letech 2003 až 2006, výstavba byla uskutečněna za pomoci dotace a úvěru. Na provoz ČOV nedostáváme žádné dotace.

Má vliv na kolísavý počet obyvatel suburbanizace (viz. tab. č. 5 počet obyvatel v Katovicích)?

O suburbanizaci ve smyslu satelitu se zatím nejedná. Zhruba od roku 1921 až do roku 1991 se jedná o přirozené úmrtí a narození. V letech 2001 až 2011 počet obyvatel vzrostl vlivem rozvoje bydlení, jsou to převážně katovičtí občané asi pouze 10% z Volyně, Strakonice a okolních obcí.

6.3.1 Shrnutí výsledků šetření, které probíhalo technikou rozhovoru s místostarostou

Z rozhovoru s místostarostou panem Kolaříkem je patrné, že se Katovicím daří dobře, připravuje se nový územní plán (již funguje), plánuje se další rozvoj rodinných domků, rozvoj komunikací atd. Katovice se tedy rozrůstají.

6.4 Vybraná demografická statistická data městyse Katovice

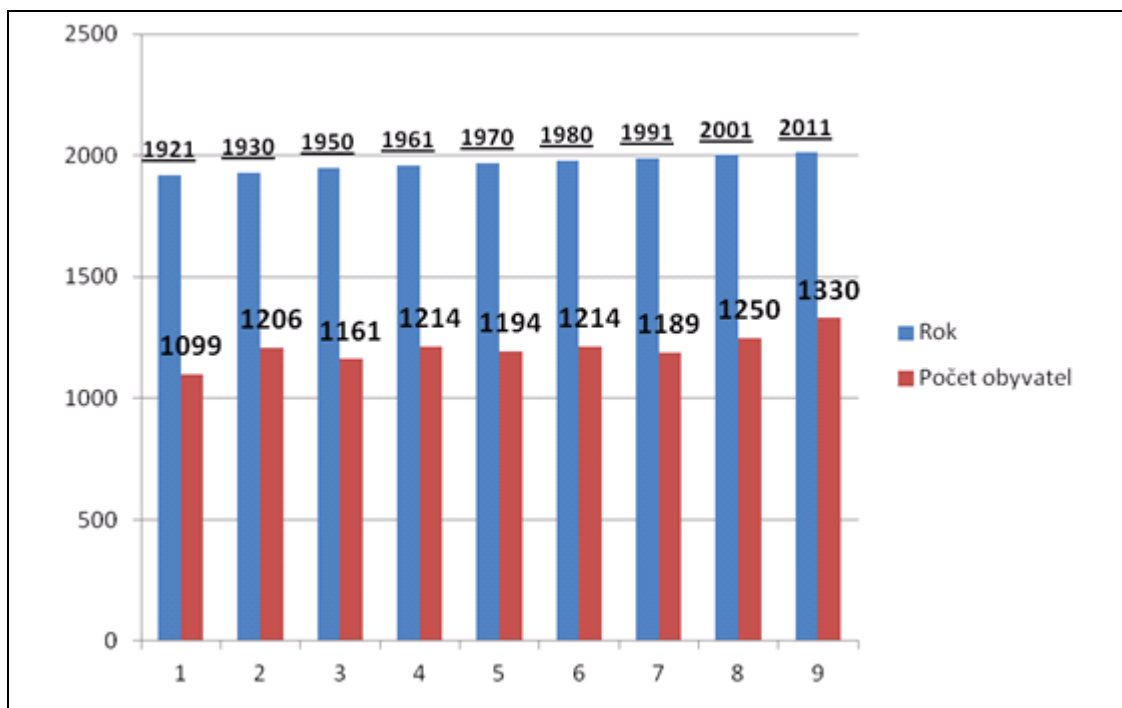
V této podkapitole jsem se pokusil zmapovat počet obyvatel městyse Katovice od 1. republiky až po současné období a to do roku 2011. Je zajímavé, že počet obyvatel v jednotlivých letech pouze neroste, ale i klesá, což bylo způsobené úmrtím, narozením občanů a rozvojem Katovic (viz podkapitola 6.3 rozhovor s místostarostou). Tento růst a pokles nám ukazuje tabulka č. 5 a pro lepší názornost graf č. 3. růst a pokles obyvatel. Grafy byly zpracovány v programu Microsoft Office Excel 2007 a tabulky v programu Microsoft Office Word 2007.

Rok	Počet obyvatel
1921	1099
1930	1206
1950	1161
1961	1214
1970	1194
1980	1214
1991	1189
2001	1250
2011	1330

tab. č. 5 Počet obyvatel v Katovicích

[30, 31]

Růst a pokles obyvatel městyse Katovice v jednotlivých letech

graf č. 3 Růst a pokles obyvatel [28]

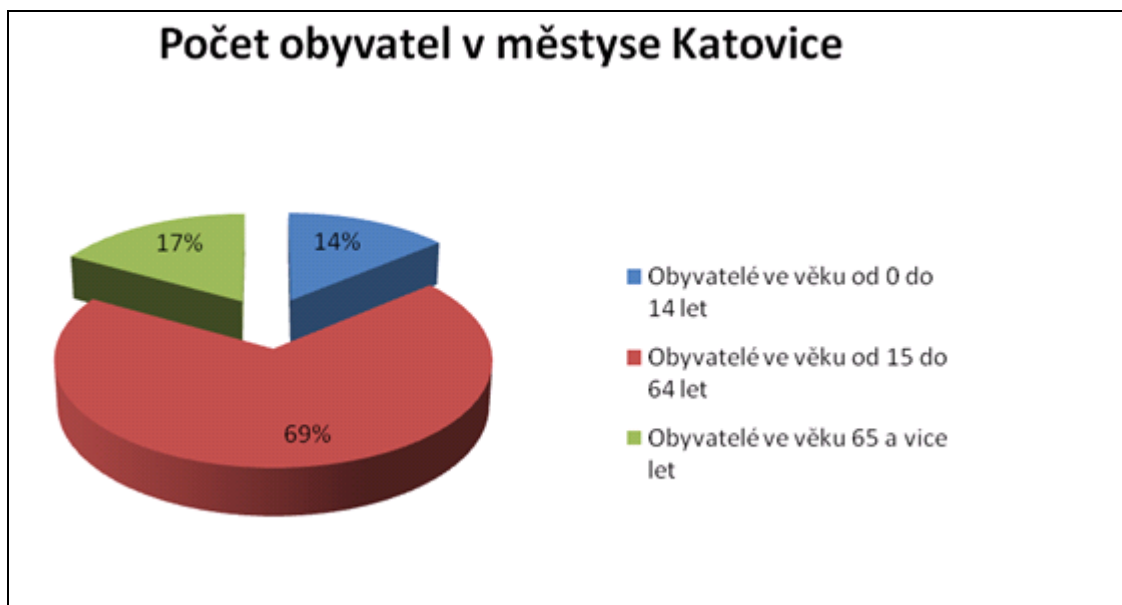
Průměrné věkové složení obyvatel Katovic jsem vložil do tabulky č. 6 a znázornil v grafu č. 4.

Průměrné věkové složení obyvatel městyse Katovice

Věkové kategorie	Počet obyvatel	Vyjadření v procentech
Obyvatelé ve věku od 0 do 14 let	186	13,98%
Obyvatelé ve věku od 15 do 64 let	920	69,17%
Obyvatelé ve věku 65 a více let	224	16,84%
Celkový počet obyvatel	1330	100%

tab. č. 6 Věkové složení obyvatel Katovic [32]

Tabulka č. 6 nám přehledně ukazuje nejen celkový počet obyvatel městyse Katovice, ale i jeho nejvíce a nejméně zastoupenou věkovou kategorii. Nejvíce obyvatel v městyse Katovice se pohybuje od 15 do 64 let, dále je nejvíce obyvatel ve věku 65 a více let a nejméně je zastoupena věková kategorie od 0 do 14 let.

graf č. 4 Počet obyvatel městyse Katovice [28]

Tento graf č. 4 nám zobrazuje počet obyvatel městyse Katovice v procentuálním vyjádření.

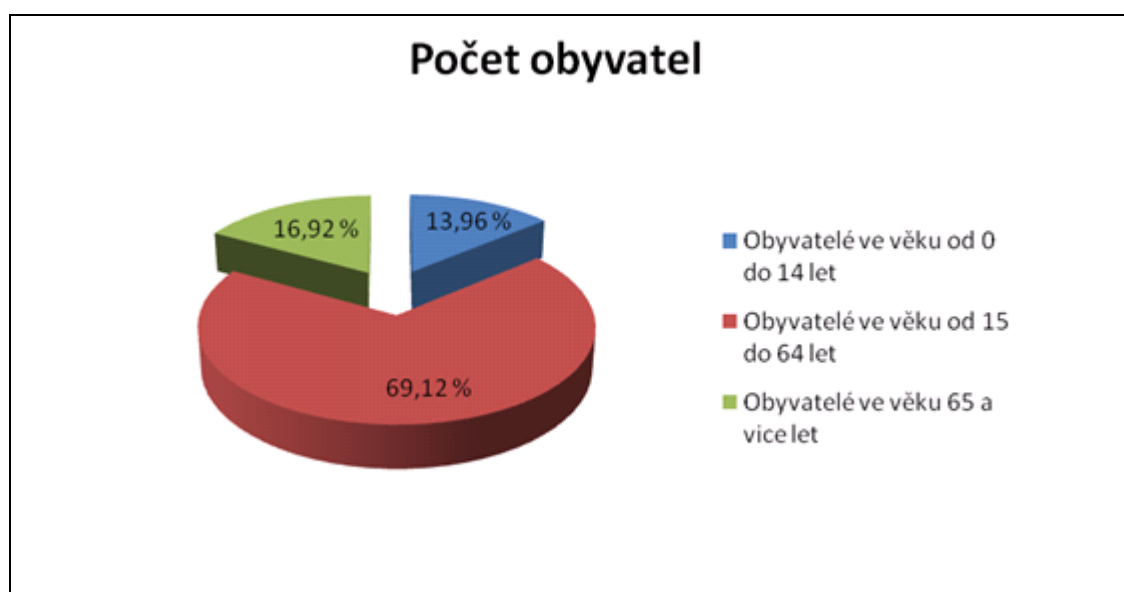
Věkové složení obyvatel města Strakonice jsem vložil do tabulky č. 7, grafu č. 5, tyto hodnoty sloužily pouze pro srovnání s věkovým průměrem obyvatel Katovic.

Výsledkem bylo, že průměrné věkové kategorie Katovic i Strakonice se liší pouze v setinách procenta, což je zanedbatelné.

Průměrné věkové složení obyvatel města Strakonice

Obyvatelé ve věku od 0 do 14 let	3 214	13,96%
Obyvatelé ve věku od 15 do 64 let	15 916	69,12%
Obyvatelé ve věku 65 a více let	3 897	16,92%
Celkový počet obyvatel	23 027	100%

tab. č. 7 Věkové složení obyvatel města Strakonice [37]

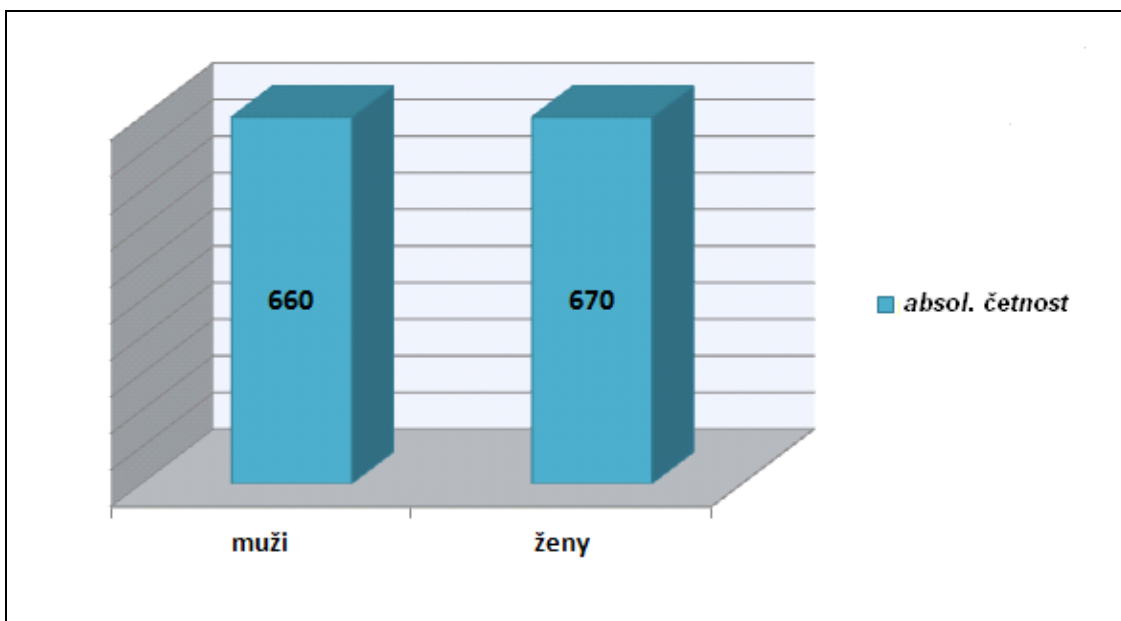

graf č. 5 Počet obyvatel města Strakonice [28]

Složení obyvatelstva Katovic podle pohlaví jsem vložil do tabulky č. 8 a znázornil v grafu č. 6.

pohlaví	počet
muži	660
ženy	670

tab. č. 8 Rozdělení podle pohlaví [35]

graf č. 6 Rozdělení obyvatel podle pohlaví [28]

6.4.1 Shrnutí výsledků šetření, pomocí techniky analýzy statistických dat

Z vybraných statistických dat městyse Katovice tedy vyplývá, že nejvyšší počet obyvatel byl naměřen v roce 2011 a činil tak 1330 obyvatel (viz tab. č. 5, graf č. 3). Z tohoto počtu obyvatel je nejvíce zastoupena věková kategorie od 15 do 64 let a to v počtu 920 lidí. Na druhém místě je to věková kategorie 65 a více let v počtu 224 lidí. Na posledním, třetím místě je věková kategorie od 0 do 14 let v počtu 186 lidí (viz tab. č. 6, graf č. 4). Ze statistických dat jsem zjistil, že v Katovicích je více žen než mužů a to v počtu 670 žen a 660 mužů (viz tab. č. 8, graf č. 6). Tato statistická data o věkovém průměru korespondují se složením obyvatel ve Strakonících, nejsou tam žádné výrazné odchylky.

6.5 Anketa s občany

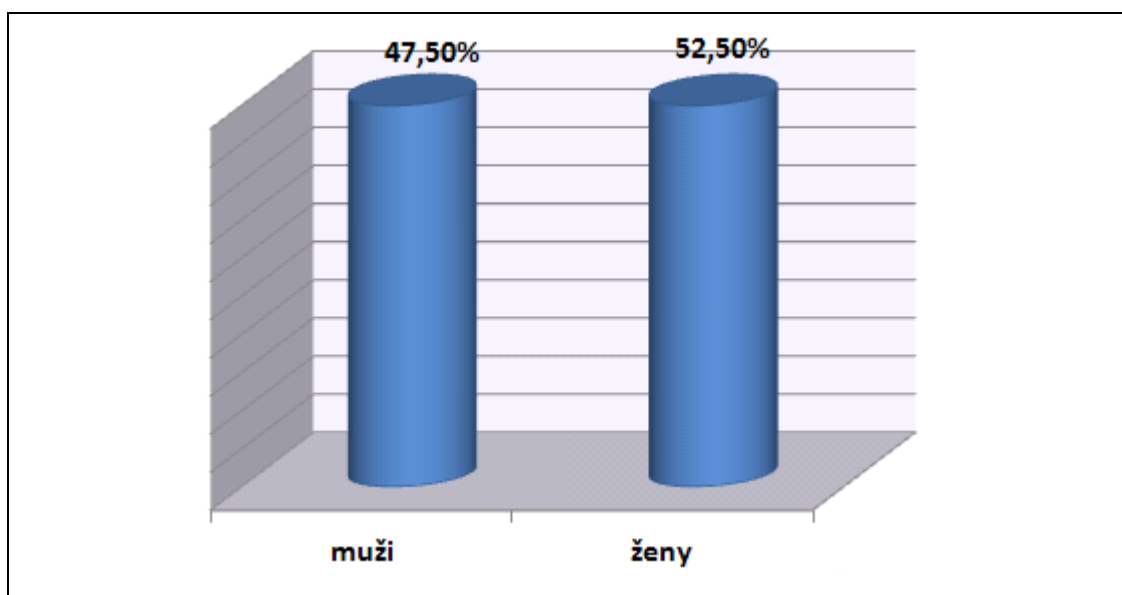
Techniku ankety jsem zvolil, abych zjistil spokojenost či nespokojenost obyvatel, jejich názory a návrhy na zlepšení podmínek života a chodu městyse Katovice. Anketa probíhala od 15. 2. do 18. 2. 2013. Anketa (dotazník) se skládala z 18 jednoduchých otázek. Úvodní otázky se týkaly identifikace dotazovaných osob jako např.: pohlaví, věk, vzdělání atd. Následující otázky jsem zaměřil na fungování a život v obci. V dalších otázkách jsem se snažil zahrnout vztah obyvatel Katovic k životnímu prostředí, krajině a také jestli pro životní prostředí něco dělají jako např.: třídění odpadu atd. Na závěr ankety jsem umístil dvě otevřené otázky, ve kterých

obyvatelé mohli libovolně vyjádřit, co jim chybí v obci a co by v Katovicích zlepšili (viz přílohy - dotazník). Celkem jsem náhodně rozdál 50 dotazníků, vráceno mi jich bylo 40 a to z toho důvodu, že 10 lidí nemělo čas, popřípadě na jejich vyplnění zapomnělo. Jednotlivé odpovědi jsem zpracoval do tabulek, nad které jsem vždy umístil pro přehlednost zadání otázky (viz tab. č. 9 - 24) a pro dokreslení jsem vytvořil pro dané hodnoty grafy (viz graf. č. 7 - 22).

Jste :

pohlaví	počet	procenta
muži	19	47,5%
ženy	21	52,5%

tab. č. 9 Členění dle pohlaví (muži, ženy) [28]

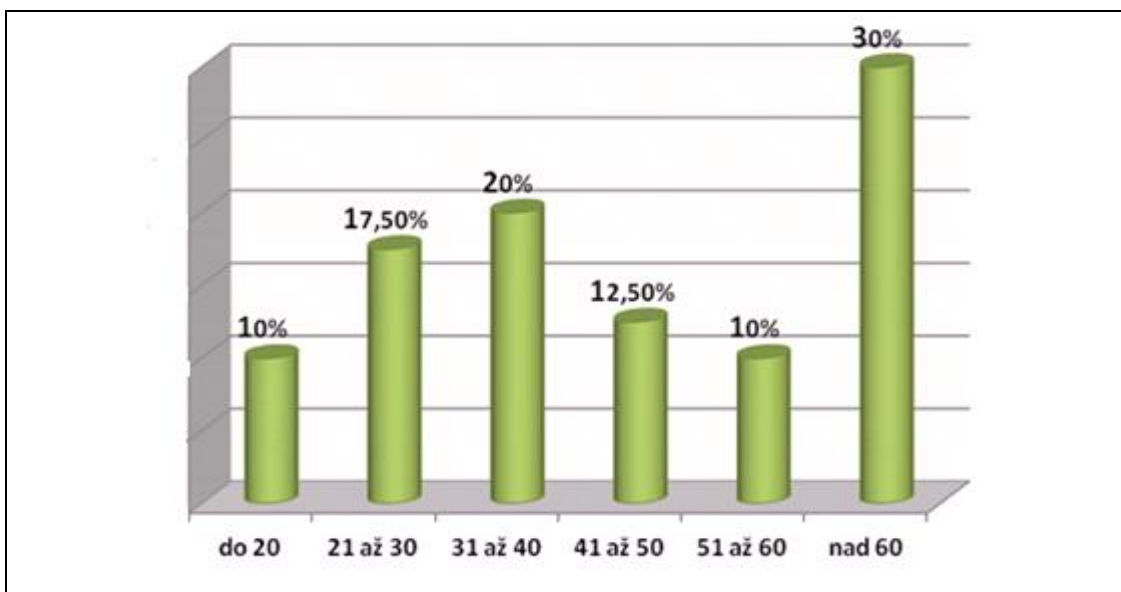

graf č. 7 Rozdělení náhodně vybraných obyvatel podle pohlaví [28]

Kolik Vám je let?

věk	do 20	21 až 30	31 až 40	41 až 50	51 až 60	nad 60
počet	4	7	8	5	4	12
procenta	10%	17,5%	20%	12,5%	10%	30%

tab. č. 10 Rozdělení podle věkových kategorií [28]

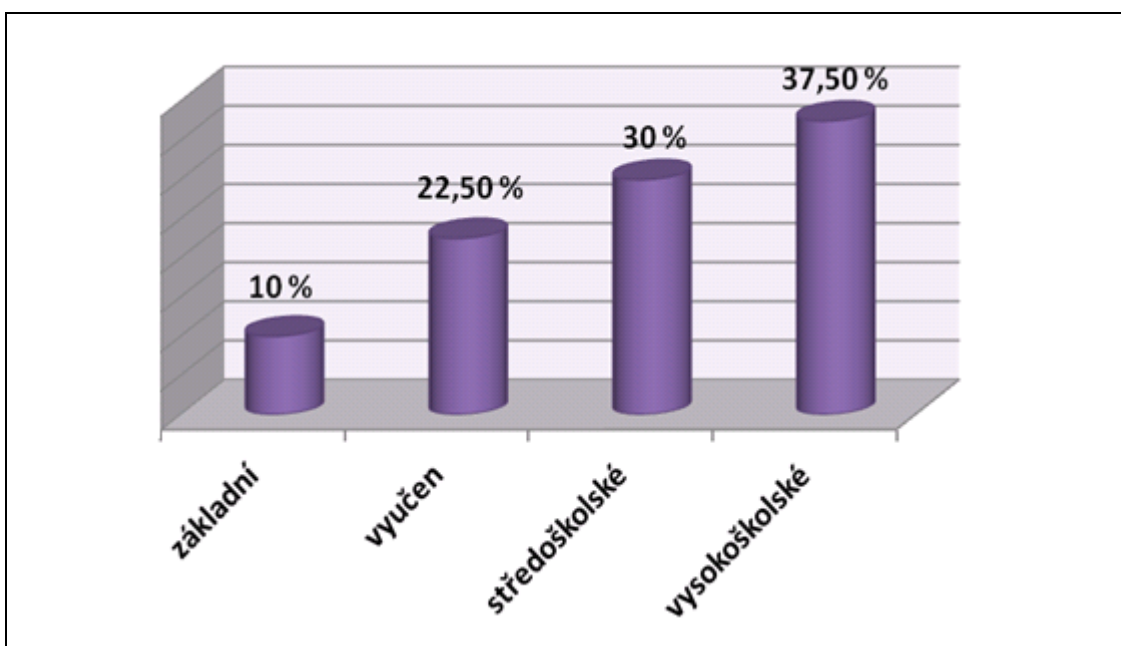

graf č. 8 Rozdělení podle věkových kategorií [28]

Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

vzdělání	základní	vyučen	středoškolské	vysokoškolské
počet	4	9	12	15
procenta	10%	22,5%	30%	37,5%

tab. č. 11 Vzdělanost obyvatel Katovic [28]

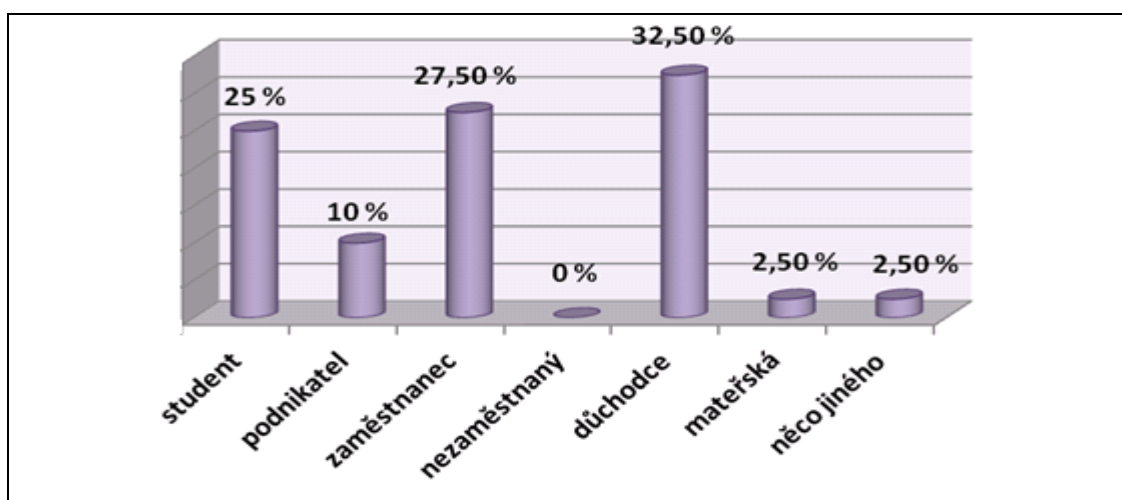

graf č. 9 Vzdělanost obyvatel Katovic [28]

Vaše zaměstnání?

zaměstnání	student	podnikatel	zaměstnanec	nezaměstnaný	důchodce	mateřská	něco jiného
počet	10	4	11	-	13	1	1
procenta	25%	10%	27,5%	-	32,5%	2,5%	2,5%

tab. č. 12 Rozdělení dle zaměstnání [28]

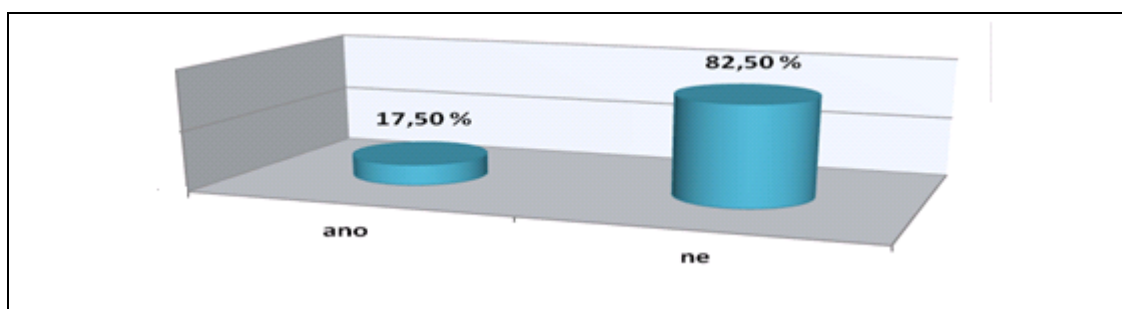

graf č. 10 Rozdělení dle zaměstnání [28]

Pracujete v obci?

zaměstnání v obci	ano	ne
počet	7	33
procenta	17,5%	82,5%

tab. č. 13 Členění dle zaměstnanosti v obci či mimo obec [28]

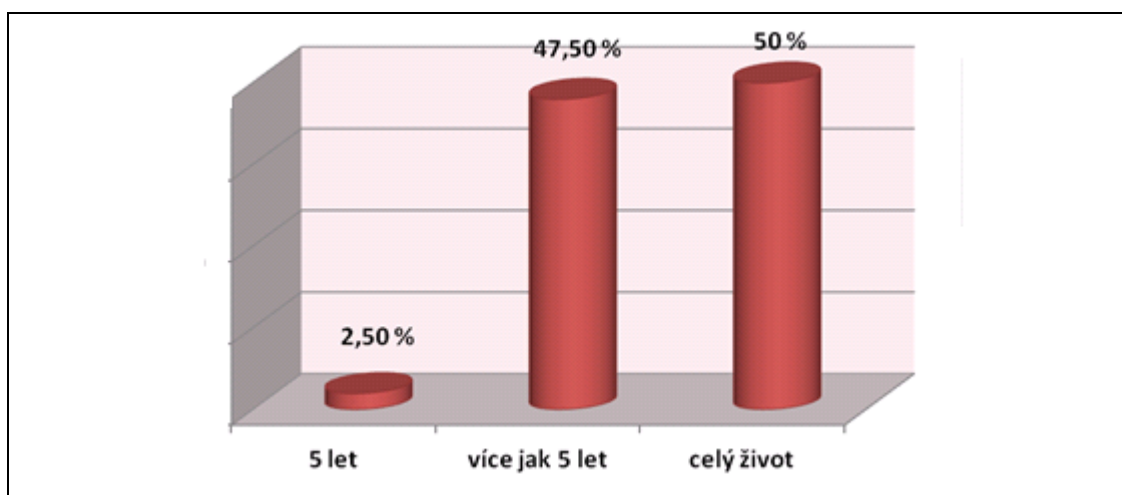

graf č. 11 Členění dle zaměstnanosti v obci či mimo obec [28]

Jak dlouho žijete v obci?

délka života v obci	5 let	více jak 5 let	celý život
počet	1	19	20
procenta	2,5%	47,5%	50%

tab. č. 14 Členění dle délky života v obci [28]

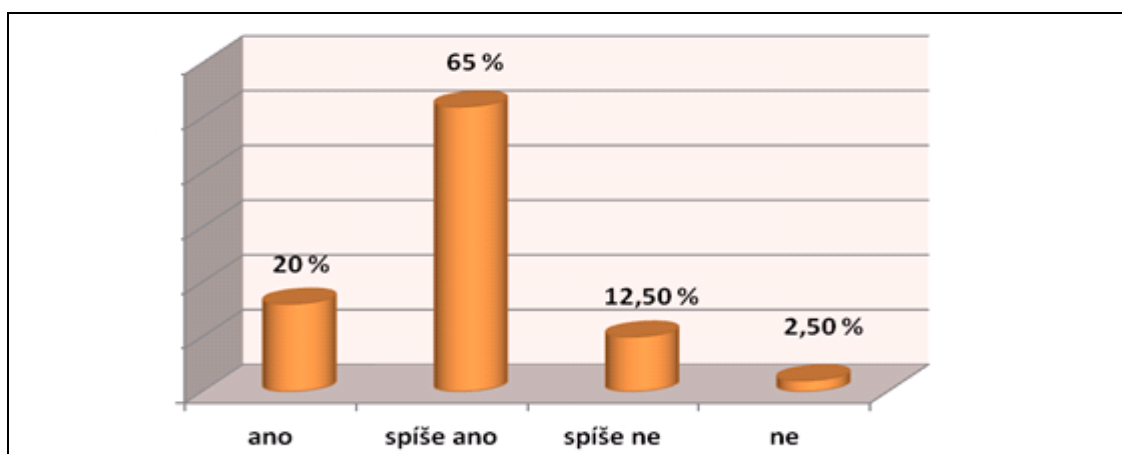

graf č. 12 Členění dle délky života v obci [28]

Jste spokojeni se vzhledem Vaší obce?

vzhled obce	ano	spíše ano	spíše ne	ne
počet	8	26	5	1
procenta	20%	65%	12,5%	2,5%

tab. č. 15 Spokojenost se vzhledem obce [28]

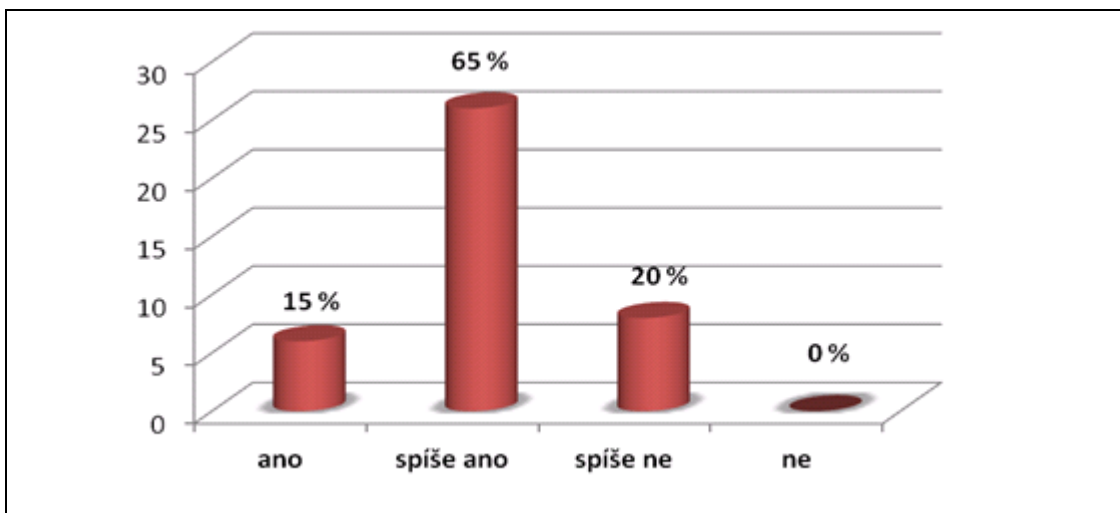

graf č. 13 Spokojenost se vzhledem obce [28]

Jste spokojeni s chodem obce (fungování, řízení)?

Spokojenost s chodem obce	ano	spíše ano	spíše ne	ne
počet	6	26	8	-
procento	15%	65%	20%	-

tab. č. 16 Chod obce [28]

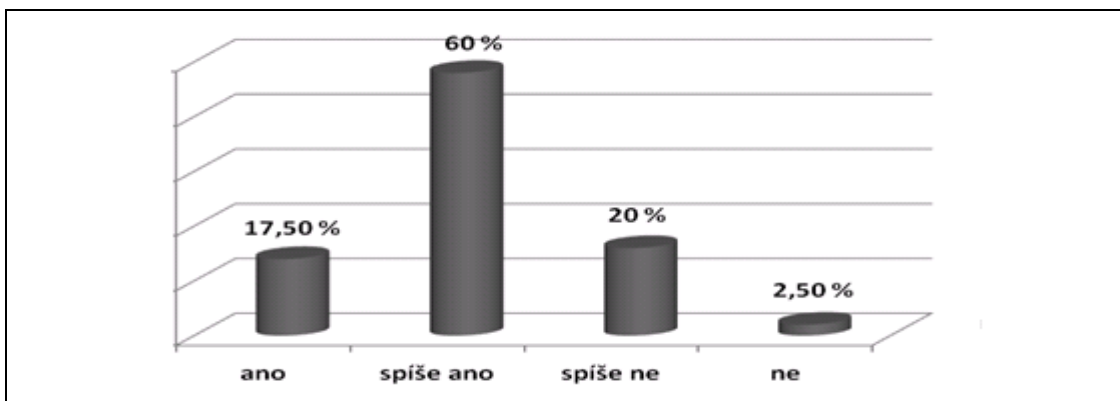

graf č. 14 Chod obce [28]

Jste spokojeni s technickou vybaveností Vaší obce (stav komunikací, plynofikace, kanalizace)?

technická vybavenost obce	ano	spíše ano	spíše ne	ne
počet	7	24	8	1
procenta	17,5%	60%	20%	2,5%

tab. č. 17 Technická vybavenost obce [28]

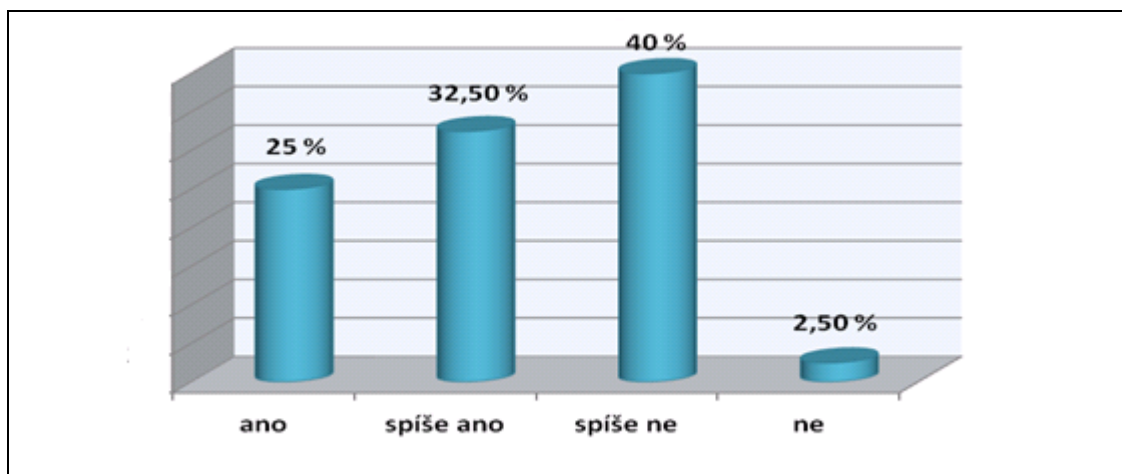

graf č. 15 Technická vybavenost obce [28]

Jste spokojeni se službami ve Vaší obci?

služby v obci	ano	spíše ano	spíše ne	ne
počet	10	13	16	1
procenta	25%	32,5%	40%	2,5%

tab. č. 18 Služby v obci [28]

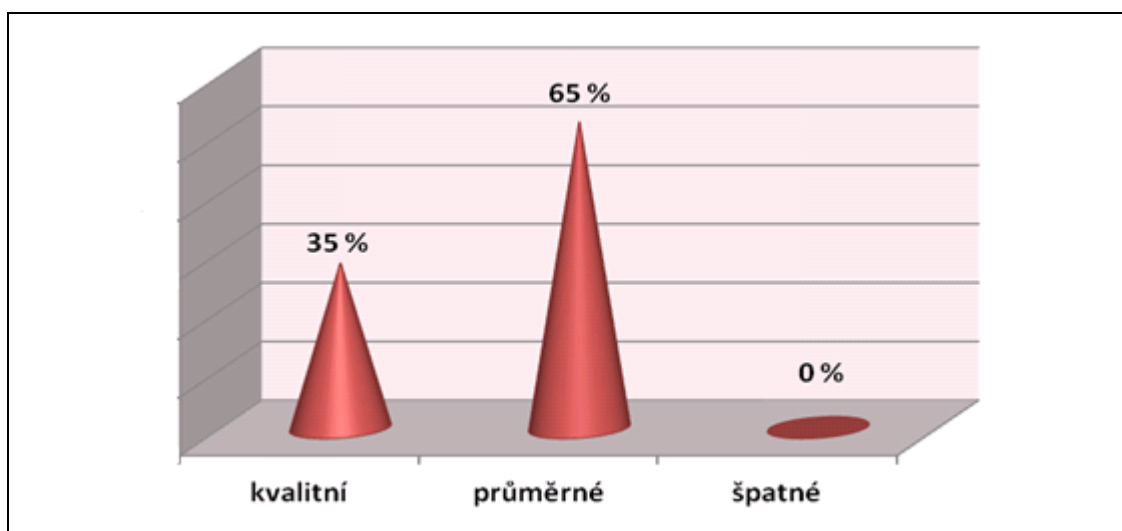

graf č. 16 Služby v obci [28]

Jaké si myslíte, že je ve Vaší obci životní prostředí?

kvalita životního prostředí	kvalitní	průměrné	špatné
počet	14	26	-
procenta	35%	65%	-

tab. č. 19 Kvalita životního prostředí [28]

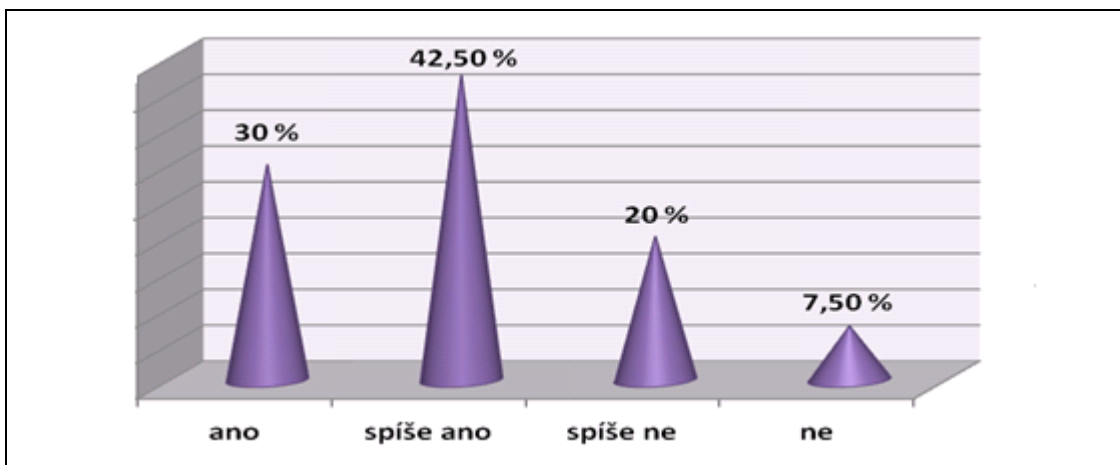

graf č. 17 Kvalita životního prostředí [28]

Řešíte téma životní prostředí?

životní prostředí	ano	spíše ano	spíše ne	ne
počet	12	17	8	3
procenta	30%	42,5%	20%	7,5%

tab. č. 20 Životní prostředí [28]

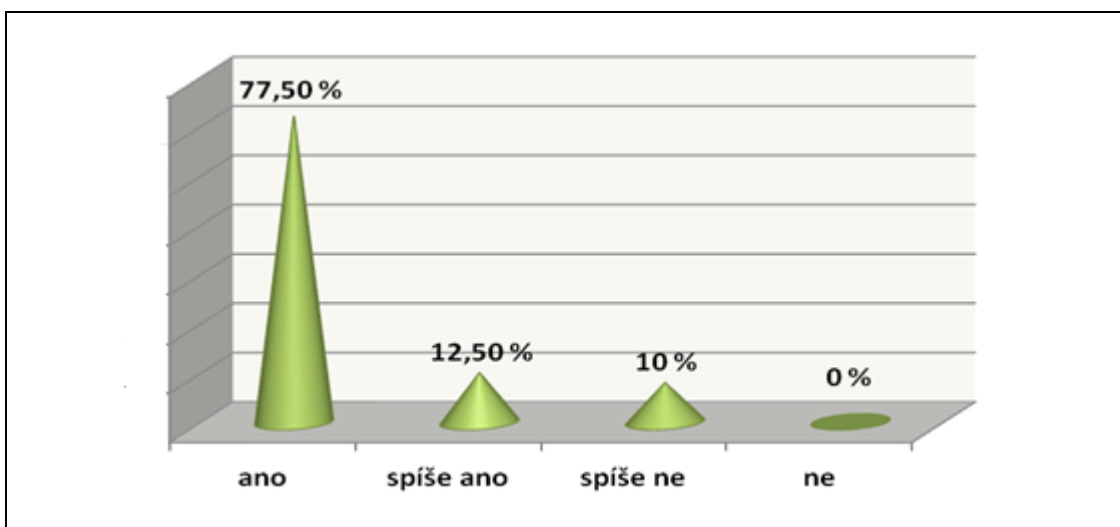

graf č. 18 Životní prostředí [28]

Třídíte odpad?

odpad	ano	spíše ano	spíše ne	ne
počet	31	5	4	-
procenta	77,5%	12,5%	10%	-

tab. č. 21 Třídění odpadu [28]

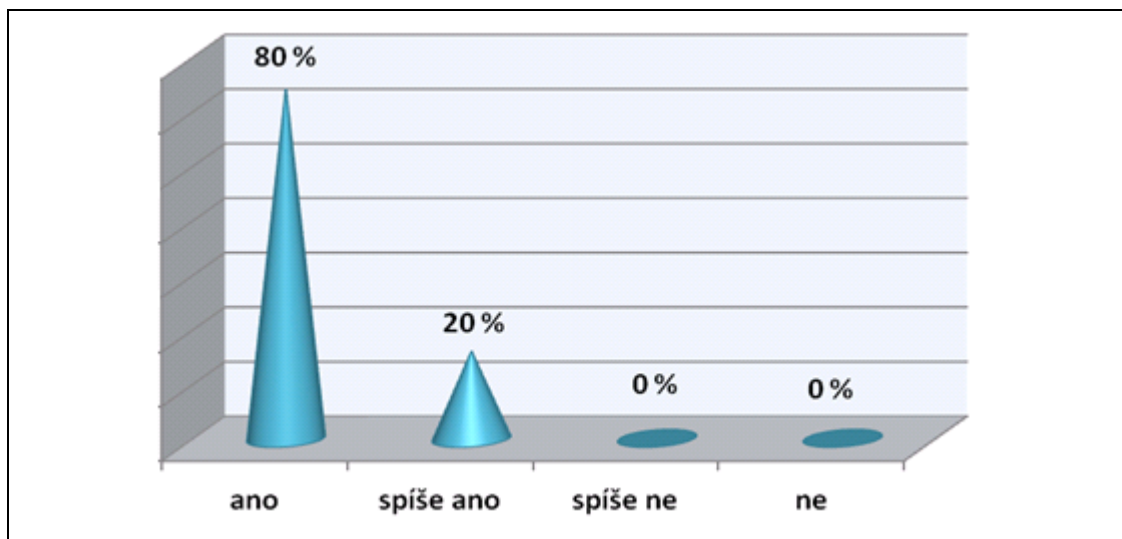

graf č. 19 Třídění odpadu [28]

Vyhovuje Vám bydlení?

bydlení	ano	spíše ano	spíše ne	ne
počet	32	8	-	-
procenta	80%	20%	-	-

tab. č. 22 Bydlení [28]

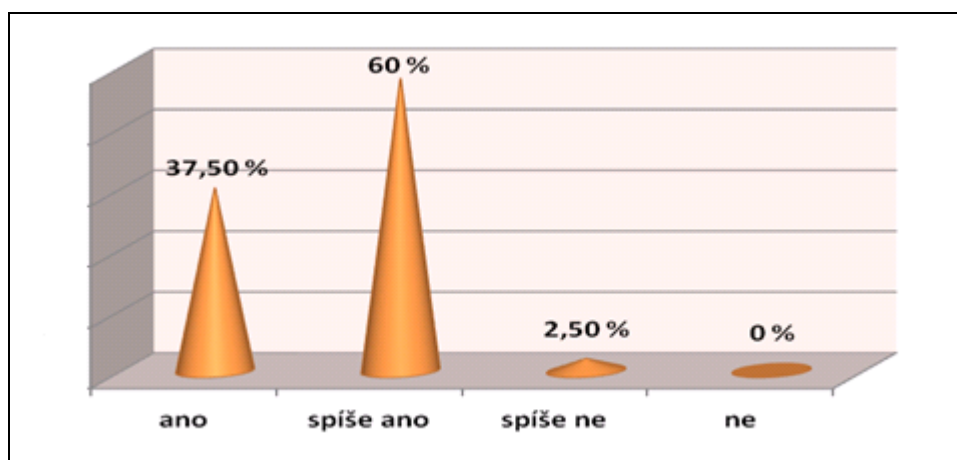

graf č. 20 Bydlení [28]

Jste spokojeni s přírodou v Katovicích?

příroda	ano	spíše ano	spíše ne	ne
počet	15	24	1	-
procenta	37,5%	60%	2,5%	-

tab. č. 23 Příroda v Katovicích [28]

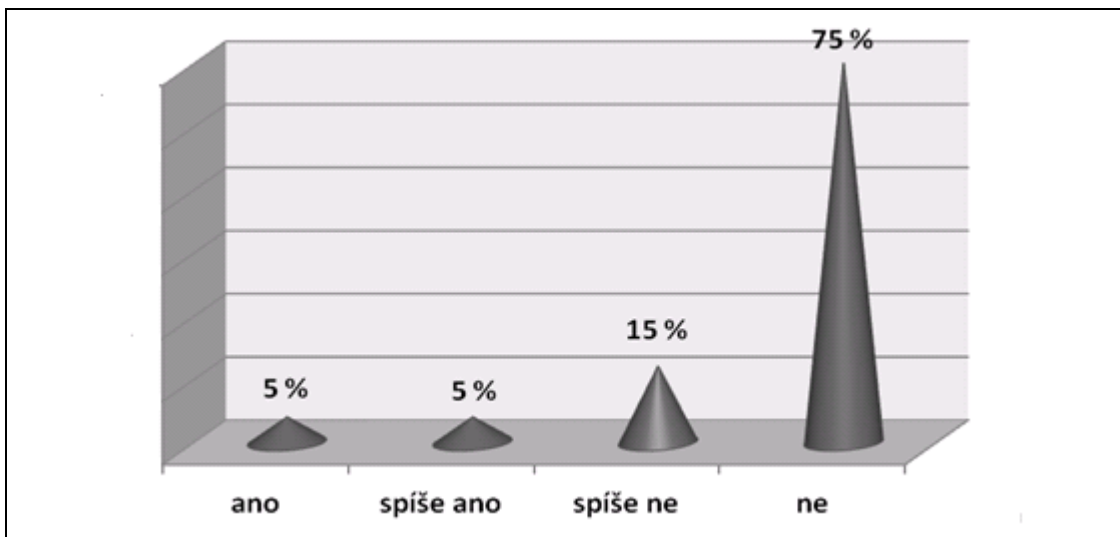

graf č. 21 Příroda v Katovicích [28]

Chcete se odstěhovat?

odstěhování	ano	spíše ano	spíše ne	ne
počet	2	2	6	30
procento	5%	5%	15%	75%

tab. č. 24 Stěhování [28]

graf č. 22 Stěhování [28]

Co Vám chybí v Katovicích?

Na tuto otázku byly různé odpovědi, a proto jsem ji nemohl jednoznačně vyhodnotit. Z odpovědí, co se nejvíce opakovaly, byl jednoznačně postrádán zubní lékař, řeznictví a železářství.

Co by se mělo v Katovicích zlepšit?

Odpovědi na tuto otázku byly opět různorodé, ale z těch, co se opět převážně opakovaly, to bylo zlepšení vlakového a autobusového spojení, lepší kvalita komunikací a zlepšení životního prostředí (obchvat silnice 1. třídy na Plzeň).

6.5.1 Shrnutí výsledků šetření, které probíhalo technikou ankety

Na závěr tohoto šetření jsem vyhodnotil nejčastěji zaškrtnuté odpovědi.

Z této ankety je patrné, že nejčastěji zastoupené byly následující kategorie:

- ženy (52,5%) viz tab. č. 9
- věková kategorie nad 60 let (30%) viz tab. č. 10
- vzdělání vysokoškolské (37,5%) viz tab. č. 11

- zaměstnání důchodce (32,5%) viz tab. č. 12
- pracují mimo obec (82,5%) viz tab. č. 13
- žijí v obci celý život (50%) viz tab. č. 14
- spokojenost se vzhledem obce - spíše ano (65%) viz tab. č. 15
- spokojenost s chodem obce - spíše ano (65%) viz tab. č. 16
- spokojenost s technickou vybaveností - spíše ano (60%) viz tab. č. 17
- spokojenost se službami v obci - spíše ne (40%) viz tab. č. 18
- životní prostředí - kvalita průměrná (65%) viz tab. č. 19
- řeší téma životní prostředí - spíše ano (42,5%) viz tab. č. 20
- třídění odpadu - ano (77,5%) viz tab. č. 21
- vyhovuje bydlení – ano (80%) viz tab. č. 22
- spokojenost s přírodou – spíše ano (60%) viz tab. č. 23
- stěhování z obce – ne (75%) viz tab. č. 24

Vyhodnocení identifikačních údajů o respondentech této ankety převážně korespondovalo s demografickým složením Katovic. Odchytky od skutečnosti vznikly např.: v otázce zaměstnanosti, kdy mě vyšlo nula nezaměstnaných a ve skutečnosti je nezaměstnaných v Katovicích 54. [35]

7. DISKUSE

Městysem Katovice se zabýval pan Karel Kuncipál a pan Eduard Kolář v knize U nás doma, která byla vydána v roce 1972. Tato kniha pojednává o Katovicích od jejich prvopočátku až do roku 1972. Další kniha, která se zabývá Katovicemi se jmenuje Katovická zastavení a vydal jí přímo městys Katovice. Toto dílo mapuje historii Katovic. Městysem Katovice se zabývalo a zabývá mnoho publikací (je zde také např.: kronika Katovic), ale v žádné nedošlo k porovnání jednotlivých období života v Katovicích. V tomto směru je tato diplomová práce přínosem, neboť měla za úkol porovnat, jak se žilo v městyse v dobách dávno minulých a jak se žije v Katovicích nyní. Toto porovnání vyústilo v zamyšlení, v jaké době se žilo lépe a co by se v Katovicích mělo nebo mohlo zlepšit. Zároveň lze konstatovat, že Katovice patří podle Maříkové (2003) [16] k obcím s bohatou vybaveností, i když je občas poněkud reflektován problém se službami. Dále pak podle Perlína (2003) [14] je lze přiřadit do oblasti vnitřní periférie a suburbání zóny (Katovice vzdáleny 6 km od Strakonice).

8. ZÁVĚR

Městys Katovice reprezentuje tradiční osídlení na jihočeském venkově. Pro popis a porovnání života v Katovicích jsem použil metody kvantitativní a kvalitativní a dále kombinaci technik. Klíčová pro mě byla vizualizace. Pro dokreslení jsem zvolil rozhovor, anketu a analýzu statistických dat. Tyto techniky měly sloužit k porovnání a vyhodnocení kvality života za 1. republiky a nyní. Fotodokumentace nám ukazuje jednotlivé vizuální změny Katovic. Do radikálnějších změn patří např.: vyasfaltované silnice, vybudované chodníky a vybudované zastávky MHD atd. Z fotografií je ale patrné, že v současné době některé budovy i silnice chátrají (viz foto č. 18 b, 19 b) a za 1. republiky byly opečovávány a udržovány (viz foto č. 18 a, 19 a).

Další technikou je rozhovor s pamětníci, ze kterého je patrné, že dřívější doba nebyla nijak lehká (viz krize ve 30. letech). Lidé si spoustu potravin museli vypěstovat, vyprodukovat sami, protože na ně prostě neměli dostatek finančních prostředků. Co ale bylo úžasné na téhle staré době, bylo to, že lidé k sobě měli blíže, měli mezi sebou hezké vztahy a také byli k přírodě ohleduplnější, ne jako dnes. Dnešnímu modernímu člověku slovo příroda či životní prostředí příliš neříká, převážná část lidí kouká pouze na svoje pohodlí (viz lenost třídít odpad, ba dokonce spalování plastů doma v kotli).

Z dalšího rozhovoru s místostarostou jsem zjistil, že se Katovicím daří poměrně dobře, bude vydán nový územní plán (již funguje), do budoucna se plánuje obchvat, který by měl odklonit dopravu přes Katovice. To si myslím, že by byla velice dobrá a užitečná věc a zlepšilo by to i životní prostředí městyse, protože přes Katovice vede hlavní silnice na Plzeň. Že se Katovice rozrůstají, o tom svědčí i statistická data, která ukazují k 31. 12. 2011 1 330 obyvatel.

Jako poslední techniku jsem použil anketu s občany městyse Katovice. Anketa se skládala z 18 jednoduchých otázek (viz podkapitola 6.5). Tato technika mě velice překvapila, protože převážná část dotazovaných třídí odpad (77,5%), spíše třídí odpad (12,5%) a (10%) spíše netřídí odpad. Otázkou však je, zda dotazovaní odpovídali pravdivě či nikoliv. Kdybych měl vyhodnotit, jaká technika byla nejzajímavější, tak to nejde jednoznačně říci, protože všechny použité techniky byly velice zajímavé a každá přinesla svůj osobitý pohled na život v městyse. Osobně si ale myslím, že největší přínos pro zlepšení života v městyse Katovice měla anketa s občany, protože v této anketě mohli všichni dotazovaní vyjádřit, co jim v Katovicích chybí a co by se mělo zlepšit. Vybraných 40 anketních listů bude

k dispozici obecnímu úřadu městyse Katovice. Doufám, že se pomocí této techniky povede odstranit nedostatky alepší se tak život v obci.

Závěrem bych chtěl pouze podotknout, že nelze jednoznačně říci, za jaké doby se žilo občanům lépe či hůře, protože každá doba má své světlé i stinné stránky.

Použitá literatura a elektronické informační zdroje

- [1] MAJEROVÁ, V. (2000): Sociologie venkova a zemědělství. Praha: Provozně ekonomická fakulta ČZU v Praze ve vydavatelství Credit, 246 s.
- [2] PETR, O. (2012): *Venkovský cestovní ruch v kontextu rozvoje českého venkova*. Czech Journal of Tourism, roč. 1, č. 2, 155 s.
- [3] CLOKE, P. (1977): *An index of rurality for England and Wales*. Regional Studies, 2 (1): 31-46 s.
- [4] ROBINSON, G. M. (1990): *Conflict and Change in the Countryside*. London, Belhaven Press.
- [5] PATMORE, J. A. (1983): *Recreation and Resources: Leisure Patterns and Leisure Places*. Oxford: Blackwell.
- [6] GREEN, B. (1990): *Countryside conservation*. London, Unwin Hyman.
- [7] SCHARF, T. (2001): *Ageing and intergenerational relationships in rural Germany*. Ageing and Society, Vol. 21: 547-566 s.
- [8] HOGGART, K. (1990): *Let's do away with rural*. Journal of Rural Studies, 6: 245-257 s.
- [9] PERLÍN, R. (1998): Venkov, typologie venkovského prostoru. Ministerstvo vnitra České republiky. [online]. [cit. 2012-01-09]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/odbor/reforma/perlin.pdf>
- [10] Přístupy vymezení venkova. [online]. [cit. 2012-03-09]. Dostupné z: <http://www.regionalnirozvoj.cz/index.php/vymezeni.html>
- [11] Wikipedie - vesnice. [online]. [cit. 2012-03-09]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Vesnice>
- [12] Wikipedie - městys. [online]. [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/M%C4%9Bstys>
- [13] KUŠOVÁ, D. (2009/2010): Sociologie venkova a města. FZE, KKM, JU České Budějovice-přednáška v rámci kurzu SOPSY LS.
- [14] PERLÍN, R. (2003): Typologie venkova in Český venkov-Situace před vstupem do EU. Praha: Česká zemědělská univerzita
- [15] BINEK, J., TOUŠEK, V., GALVASOVÁ, I., VĚŽNÍK, A., KUNC, J., SEIDENGLANZ, D., HALÁSEK, D., ŘEHÁK, S. (2007): Venkovský prostor a jeho oživení. Georgetown Brno, 140 s. [online]. [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: http://www.garep.cz/wp-content/uploads/2013/03/Venkovsky_prostor.pdf

- [16] MAŘÍKOVÁ, P. (2003): Kvalita života v obci. In Český venkov 2003-Situace před vstupem do EU. Praha: Česká zemědělská univerzita
- [17] Regionální rozvoj-program obnovy venkova. [online]. [cit. 2012-05-09]. Dostupné z:
<http://www.strakonice.eu/de/content/regionalni-rozvoj-program-obnovy-venkova>
- [18] Program sociálního a ekonomického rozvoje Strakonicka. Prodos Praha, (2000). [online]. [cit. 2012-06-09]. Dostupné z:
<http://www.strakonice.eu/sites/default/files/clanky/Analyza.pdf>
- [19] Charakteristika okresu Strakonice. [online]. [cit. 2012-06-09]. Dostupné z:
http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_st
- [20] Letecká mapa Katovic. [online]. [cit. 2013-01-02]. Dostupné z:
<http://www.mapy.cz/>
- [21] Znak městyse Katovice. [online]. [cit. 2013-01-02]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Katovice_znak_cz.jpg
- [22] Katovice. [online]. [cit. 2012-10-09]. Dostupné z:
http://web.quick.cz/v_hrdlicka/obsah/histori/katovice.htm
- [23] Historie obce. [online]. [cit. 2012-10-09]. Dostupné z:
<http://www.katovice.cz/z-historie-turisti-30.html>
- [24] Novověk Katovic. [online]. [cit. 2012-15-09]. Dostupné z:
<http://www.katovice.cz/z-historie-turisti-30/novovk-turisti-100.html>
- [25] KOLÁŘ, E., KUNCIPÁL, K. (1972): U nás doma, České Budějovice: Jihočeské tiskárny, 465 s.
- [26] CHLANOVÁ, J. Případová studie. [online]. [cit. 2012-16-09]. Dostupné z:
http://kisk.phil.muni.cz/wiki/P%C5%99%C3%ADpadov%C3%A1_studie
- [27] KUŠOVÁ, D., TĚŠITEL, J., MATĚJKA, K., BARTOŠ, M. (2008): Biosphere reserves – an attempt to form sustainable landscape: A case study of three biosphere reserves in the Czech Republic. *Landscape and Urban Planning*. 38-51 s.
- [28] vlastní šetření
- [29] Kolektiv (2008): Katovická zastavení. Vydal Městys Katovice, 200 s.
- [30] Český statistický úřad (2006): Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005, 1. díl ČSU Praha.
- [31] Statistická data městyse Katovice. [online]. [cit. 2012-05-11]. Dostupné z:
<http://www.statnisprava.cz/rstsp/ciselniky.nsf/i/551201>

- [32] Průměr. věk. složení obyvatel Katovic. [online]. [cit. 2012-15-11]. Dostupné z: <http://www.odhadonline.cz/statistika-kriminalita-nezamestnanost-prumerna-mzda-nemoci-obec-katovice-okr-strakonice/#obyvatel>
- [33] Letecký snímek městyse Katovice [online]. Dostupné z: <http://www.katovice.cz/mstys-katovice-mainmenu-139.html>
- [34] Sztompka, P. (2007): Vizuální sociologie, SLON, Praha. ISBN 978-80-86429-77-9
- [35] Obyvatelstvo. [online]. [cit. 2013-10-02]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=551201>
- [36] Silné a slabé stránky Strakonice. [online]. [cit. 2013-10-02]. Dostupné z: http://www.strakonice.eu/sites/default/files/clanky/Strategicky_plan_Strakonice_2010_2025.pdf
- [37] Věkové složení obyvatel Strakonice. [online]. [cit. 2013-10-02]. Dostupné z: <http://www.odhadonline.cz/odhad-statistika-kriminalita-nezamestnanost-prumerna-mzda-nemoci-znalecky-posudek-odhadce-znalec-obec-strakonice-okr-strakonice/>
- [38] DISMAN, M. (1993): Jak se vyrábí sociologická znalost. Karolinum: 374 s.

Přílohy

Dotazník pro obyvatele městysu Katovice

Dobrý den,

jmenuji se Roman Rejšek a jsem studentem Zemědělské fakulty Jihočeské Univerzity v Českých Budějovicích. Tento dotazník slouží pro vypracování mé diplomové práce na téma: **Proměny kvality života ve venkovském prostoru (případová studie obce Katovice)**. Tato práce přispěje i k analýze životních podmínek v obci Katovice, a proto Vás prosím o chvíli Vašeho času na jeho vyplnění.

Děkuji za ochotu.

1, Jste:

A, muž B, žena

2, Kolik je Vám let?

A, do 20 let B, 21-30 let C, 31-40 let

D, 41-50 let E, 51-60 let F, nad 60 let

3, Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

A, základní B, vyučen C, středoškolské

D, vysokoškolské

4, Vaše zaměstnání?

A, student B, podnikatel C, zaměstnanec

D, nezaměstnaný E, důchodce F, na mateřské

G, něco jiného.....

5, Pracujete v obci?

A, ano B, ne

6, Jak dlouho žijete v obci?

A, 5 let B, více jak 5 let C, celý život

7, Jste spokojeni se vzhledem Vaší obce?

A, ano B, spíše ano C, spíše ne D, ne

8, Jste spokojeni s chodem obce? Fungování, řízení

A, ano B, spíše ano C, spíše ne D, ne

9, Jste spokojeni s technickou vybaveností Vaší obce (stav komunikací, plynofikace, kanalizace)?

A, ano B, spíše ano C, spíše ne D, ne

10, Jste spokojeni se službami ve Vaší obci?

A, ano B, spíše ano C, spíše ne D, ne

11, Jaké si myslíte, že je ve Vaší obci životní prostředí?

A, kvalitní B, průměrné C, špatné

12, Řešíte téma životní prostředí?

A, ano B, spíše ano C, spíše ne D, ne

13, Třídíte odpad?

A, ano B, spíše ano C, spíše ne D, ne

14, Vyhovuje Vám bydlení?

A, ano B, spíše ano C, spíše ne D, ne

15, Jste spokojeni s přírodou v Katovicích?

A, ano B, spíše ano C, spíše ne D, ne

16, Chcete se odstěhovat?

A, ano B, spíše ano C, spíše ne D, ne

17, Co vám chybí v Katovicích?

18, Co by se mělo v Katovicích zlepšit?

